

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, LAPKRIČIO – NOVEMBER 3, 2015 • Vol. CVI Nr. 129 Kaina 1 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 11-02-2015

ŠIAME NUMERYJE:

Sutikau rudenį,
aplankiau Kalėdas – 3 psl.

Vytauto Didžiojo šventės
JAV ir Lietuvoje – 8 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Iškilių lietuvių kapai papuošti Prezidentės vainikais

Maestro Vytauto Kernagio kapas Antakalnio kapinėse, Me-
nininkų kalnelyje.

Rašytojos Jurgos Ivanauskaitės kapas.

Romos Balsienės nuotraukos

Prezidentės Dalios Grybauskaitės gėlės ant Nežinomo
kareivio kapo. Roberto Dačkaus nuotr.

Prezidentės Dalios Grybauskaitės vardu Vėlinių iš-
vakarėse padėtos gėlės ir uždegtos žvakės ant iš-
kilių lietuvių kapų. Šalies vadovės vardu gėlių pa-
dėta prie Laisvės gynėjų memorialo Vilniaus Antakalnio
kapinėse, ant Lietuvos prezidentų Aleksandro Stulgins-
kio, Kazio Griniaus ir Algirdo Brazausko bei ant neži-
nomų kareivių kapų. Taip pat pagerbti Nepriklausomy-
bės Akto signataras Jonas Basanavičius, visuomenės vei-
kėjas ir Lietuvos himno autorius Vincas Kudirka, kom-
pozitorius ir dailininkas Mikalojus Konstantinas Čiur-
lionis, poetai Jonas Mačiulis-Maironis ir Justinas Mar-
cinkevičius, lakūnai Steponas Darius ir Stasys Girėnas
ir pirmasis Lietuvos karininkas Antanas Juozapavi-
čius.

Gėlių padėta Vilniuje, Kaune, Alytuje ir kituose Lie-
tuvos miestuose. – 2 psl.

Lietuvą puoš Prezidento Valdo Adamkaus ir jo žmonos Almos dovanotos tulpės

Prezidentas sodina tulpių *Gintarinė Lietuva* svogūnėlius.

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Kitą pavasarį Kauno Vytauto Didžiojo universi-
teto botanikos sode pražys pirmosios Almos
Adamkienės vardo tulpės – praėjusį penktadienį
čia buvo surengtos iškilmingos olandiškų tulpių veis-
lių *Alma Adamkienė* ir *Gintarinė Lietuva* svogūnėlių įtei-
kimo botanikos sodui iškilmės. Visus šiuos svogūnėlius
botanikos sodui padovanojo Prezidentas Valdas Adam-
kus su žmona Alma ir bei Nyderlandų Karalystės am-
basada Lietuvoje.

Dar 2008 metais, kai prezidentaujant V. Adamkui

A. Adamkienė pasodino savo vardo tulpių svogūnėlius.

Lietuvoje lankėsi Nyderlandų karalienė Beatrix, pir-
majai šalies poniai A. Adamkienei buvo padovanota jos
vardu pavadinta šviesiai rausva tulpė. Paprašyta prisī-
minti tą dovaną, Kaune viešėjusi Prezidento žmona sakė,
kad ji tada buvo gavusi 300 tulpių svogūnėlių, kurie pir-
maisiais metais atrodė labai gerai, bet trečiaisiais jau
neatlaikė ir jų liko labai nedaug, dalis jų dar tebeauga
prie prezidentūros. Dabar šios tulpės padovanotos bo-
tanikos sodui, kuris jas prižiūrės, daugins ir, kaip
sakė iškilmėse dalyvavęs Kauno meras Visvaldas Ma-
tijošaitis, jau kitais metais visas Kaunas pasipuoš
abiejų naujų veislių tulpėmis. – 10 psl.

Būkite geri, jei tai įmanoma. O tai įmanoma visada. – Dalai Lama XIV

Štai ir vėl klausiu – kiek viltingų žinių suskaičiuočiau šią savaitę? Kol kas – tik vieną. Lietuvoje, regis, neturės galimybės gastroliuoti Rusijos gynybos ministerijos finansuojamas Aleksandro Aleksandrovo akademinis Rusijos kariuomenės dainų ir šokių ansamblis. Lietuviškoje spaudoje gausu pranešimų, jog „bandymai surengti mūsų šalyje Raudonosios Armijos ansamblio koncertą baigėsi fiasko”.

Teisinga, kad neįsileidžiamo Krymo aneksiją teisinančio ir sovietinę armiją šlovinančio ansamblio nei į atvirus, nei į uždarus vakarėlius.

Bet ar tai – pati svarbiausia pergalė? Taip, pergalė, ir vis dėlto labai mažytė. Be to, pergalė – tik per pusę. Jei durys šiam kolektyvui būtų užtrenktos visoje Europos Sąjungos teritorijoje, tada tikrai galėtume džiaugtis davę atkirtį nepageidaujamam svečiui. Deja, Europos Sąjungoje tikriausiai atsiras valstybių, kurios turi kiek kitokią nuomonę nei Lietuva, ir Maskvos pergalę Antrajame pasauliniame kare šlovinančiam kolektyvui plačiai atvers garsių bei prabangių koncertų sales. Taigi dar sykį mus pažemins mūsų partneriai ir draugai iš ES.

Tiesa, labiau įskaudinti nei įskaudino Europos Žmogaus Teisių Teismas (EŽTT), – nebeįmanoma. Ne Europos teisėjams spręsti, ar lietuviai turi teisę savo partizanus laikyti genocido aukomis. Ši tema – specifinė. Visiems kruviniems pasaulio įvykiams vargu ar pritaikysį vienui vieną „genocido apibrėžimą”. Jei Žemėje nėra dviejų lygiai tokių pat žmonių, tai nėra ir dviejų vienodų karinių konfliktų.

Jei vadovautumės sveiku protu, EŽTT teisėjai turėjo vienintelę garbingą išeitį – prisipažinti nežiną, kaip pasielgti. Bet ar šios profesijos atstovai kada nors prisipažino ko nors neišmanantys, nežinantys, nesuvokiantys? Ar kada nors prisipažino esantys tendencingi, supainioję privačius poreikius su valstybės interesais, ieškantys ne teisybės, o galimybių įsiteikti politinei konjunktūrai?

Todėl pritariu lietuviams, kurie įtaria Strasbūrą „formuojant blogąją teisinę praktiką”. Vadovaujantis LSSR MGB Šakių rajono skyriaus įgaliotinį įsteisinusiais Strasbūro „išminčiais” akivaizdu, kad dabar be didelio vargo galima „įsteisinti ir Gestapą”.

Ir vis dėlto neskubėkime daryti plačių apibendrinimų. Čia slypi šlykščioji Strasbūro pusė. Gestapininkų, fašistų ir kitokio pobūdžio Adolfo Hitlerio sąjungininkų Strasbūro „išminčiai” niekad neįsteisins, kad ir kokios didelės ar perteklinės bausmės jiems būtų skirtos. Strasbūro „išminčiai” tik MGB, NKVD, KGB ir vadinamųjų „liaudies gynėjų” ramybės drumsti nenori.

Bet ar mes patys neturėtume būti įžvalgesni, gudresni, atidesni? Neapsimeskime, jog esame labai nustebę, kai išgirdome įsteisinamąjį Strasbūro teisėjų sprendimą. Tokio sprendimo buvo galima tikėtis. Pastarųjų dviejų dešimtmečių politiniai įvykiai mums ne sykį bakstelėjo tarsi pirštu į akį, kokia toji Europa. Europa nelinkusi tarp fašizmo ir komunizmo brėžti lygybės ženklų. Gestapininkai jiems – begalinis blogis. Kagėbistai – ne visuomet. Fašizmas – velnio industrija. Komunizmas – ne visada.

Tereikia suskaičiuoti, kiek šiandien Paryžiuje, Briuselyje ir Colchesteryje (Didžioji Britanija) gatvių, pavadintų Stalino vardu. Pasirodo, esama net tokių. Taip pat verta žinoti, jog britai 2009-aisiais svarstė, ar nederėtų Colchesteryje esančios gatvės „Stalino keliu” pavadinimo pakeisti į mažiau šoki-

Tarsi iškritę iš medžio

GINTARAS VISOCKAS

ruojantį. Demokratinį rinkimų metu nuspręsta, jog pavadinimas „Stalino keliu” turėtų išlikti. Štai tokia britiška logika.

O apie Lenino vardu besipuikuojančias gatves Prancūzijoje ir Italijoje nėra net ko ausinti burnos. Prancūzijoje tokių – 47, Italijoje – 33.

Šiuos skaičius tinklalapyje alkas.lt pateikė istorikas Tomas Baranauskas. Prie jų pridėjime visus kitus mums puikiai žinomus prokomunistinius Europos kvailiojimus bei nusišnekėjimus, ir turėsime ganėtinai liūdną panoramą. Todėl primityvu stebėtis EŽTT išvadomis. Mūsų nuostaba – nenuoširdi, apsimestinė. Elgiamės taip, tarsi nieko nežinotume, nesuvoktume – tarsi būtume iškritę iš medžio.

Beje, kai kada ir mums patiems praverstų būti solidiesniems. Jei genocidu kaltintume vadinamųjų „liaudies gynėjų” vadus, nešiojusius generolų antpečius, terminas „genocido vykdymas” arba „genocido organizavimas” būtų akivaizdesnis, suprantamesnis. Kai „genocido vykdymu” bandome apkaltinti Šakių rajono skyriaus įgaliotinį, niuansų įžvelgti galima.

Solidi valstybė neturėtų švaistytis pačiomis griežčiausiomis bausmėmis, pavyzdžiui, karo nusikaltimais bei nusikaltimais žmoniškumui, šias bausmes taikydama... eiliniams omonininkams ir tankistams. Tokio pobūdžio bausmės tinka tik pre-

zidentams, ministrams, kariuomenių vadams. Pavyzdžiui, buvusiam Sovietų Sąjungos vadovui Michailui Gorbačiovui.

Trečioji keista istorija – TS-LKD vadovo Gabrieliaus Landsbergio sumanymas rengti viešuosius svarstymus „Turio idėją”. Iš šono žvelgiant – prasmingas renginys. Teisingi ir šūktelėjimai „Lietuvai reikia naujų idėjų” bei „Negalima užsidaryti dramblio kaulo bokštuose”. Bet jei žvelgtume iš priekabiosios pusės, kyla noras nusistebėti – nejaugi partijos vadovui trūksta idėjų?

Idėjų turime užtekčiai. Visi puikiai žinome, jog būtina didinti gimstamumą, mažinti emigracijos srautus, susigražinti į londonus ir berlynus išvykusius saviškius, privalome skatinti vidutinį ir smulkųjį verslą, ieškoti partnerių Vakaruose, Pietuose, Rytuose ir Šiaurėje. Tik nežinome, kaip šias idėjas įgyvendinti šiuo konkrečiu atveju. Tad ir diskutuokime, kaip joms bent šiek tiek įpūsti gyvybės...

Ketvirtoji keista istorija – Europos Žmogaus Teisių Fondo Vilniuje surengta tarptautinė konferencija dėl tautinių mažumų apsaugos. Kodėl ši konferencija rengiama būtent Vilniuje? Ar Lietuvoje kas nors skriaudžia lenkus, rusus, žydus, karaimus? Gal šiam fondui savąją konferenciją derėjo surengti Kaliningrade, kur lietuviai begėdiškai rusinami, arba Seinuose ir Punske, kur lietuviai begėdiškai lenkinami?

Ir sostinės meras Remigijus Šimašius nesąmonės kalbėjo, esą lenkiškos pavardės ir vardai – lenkų nuosavybė, todėl lietuvių kalba neturi teisės į jas kėsintis...

Iškilių lietuvių kapai papuošti Prezidentės vainikais

Kovo 11-osios akto signataro Romualdo Ozolo kapas Antakalnio kapinėse.

Romos Balsienės nuotr.

Atkelta iš 1 psl.

Ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius sekmadienį Antakalnio kapinėse uždegė Vėlinių žvakutes ir padėjo vainikus per Sausio 13-osios įvykių žuvusių laisvės gynėjų amžino poilsio vietoje, taip pat ant Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko, profesorius Kazimiero Antanavičiaus, poeto Justino Marcinkevičiaus kapų, pagerbdamas jų atminimą. Vyriausybės vadovas taip pat dalyvavo Antakalnio kapinėse laikomose šv. Mišiose.

Pasak premjero, Vėlinės – svarbus ir prasmingas metas, kuris reikalauja ypatingo susikaupimo, pagerbiant Anapilin išėjusius protėvius, artimuosius, gimines ir bičiulius, nusilenkiant amžinybėn iškeliavusiems mūsų tautos didvyriams, šaliai ištikimais tarnavusioms iškilioms asmenybėms.

sioms iškilioms asmenybėms.

Lietuvoje vis labiau įsitvirtina tradicija Vėlinių išvakarėse ir per pačias Vėlines lankyti ne tik savo artimųjų kapus, bet gėlės žiedu ar žvakute pagerbti labiausiai tautai ir valstybei nusipelnusių žmonių atminimą.

Apsilankę Vilniaus Rasų kapinėse, daugelis žvakeles uždega ir ant tautos patriarcho Jono Basanavičiaus, dailininko ir kompozitoriaus Mikalojaus Konstantino Čiurlionio, kitų garsių žmonių kapų, pasimeldžia prie žuvusių Tėvynės laisvės gynėjų memorialo Vilniaus Antakalnio kapinėse.

Žmonės raginami uždegti žvakeles ir ant tų žemės kauburėlių, kurių jau niekas nebelanko, nes Vėlinės – tauri gyvųjų ir mirusiųjų susitikimo šventė.

PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME „DRAUGĄ” • www.draugas.org

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mazindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo” prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Tai žodžiai dainos, daugelį kartų studen-tavimo dienomis dainuotos prie alaus. Tada tiksliai nesupratau, kas ta šinkorka, bet nebuvo svarbu. Tik neseniai pagaliau suži-nojau, kad šinkorka yra paprasta smuklininkė. Mano susidomėjimas nuvedė mane į Maplewood smuklę, esančią keletą mylių nuo Alpena mies-telio, ant Huron ežero kranto Michigan valsti-joje. Toje smuklėje darbuojasi pasaulinio garso šinkorka, „Guinness World Book of Records” 2011 m. paskelbta seniausia be sustojimo dirbančia šin-korka pasaulyje. Ji tą darbą pradėjo 1940 m. ir šie-met švenčia savo darbo 75-ąjį jubiliejų. Tai Clarise Grzenkowicz, 96 metų smuklės savininkė. Ji pati mane aptarnavo, atnešė alaus bokalą. Žinodamas jos lenkišką pavardę, jai prisistačiau kaip Lenkijos kai-mynas iš Lietuvos. Mano nusivylimui apie Lietuvą ji nieko nebuvo girdėjusi, net nežinojo, kad yra to-

„Šalia kelio karčiama,
ten gyvena šinkorka...”

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

skulptūrų parkas „Lakenenland”, esantis apie 15 my-lių į rytus nuo Marquette miesto, 28-tame kelyje. Tai privatus, 35 akrus užimantis parkelis smėlėtame miške. Jame yra pastatyta daugiau kaip 80 vieno asmens sukurtų skulptūrų. Menininko pavardė yra Tom La-kenen, 52 metų, suomių kilmės. Parkas pradėtas 2003 metais ir susilaukia vis daugiau dėmesio. Įvažiavi-mas nemokamas. Savo skulptūroms autorius nau-

šiam sezonui. Susipažinau su parko prižiūrė-toja. Pasirodo, kad parką prižiūri privati bendrovė. Ji pati kitą dieną buvo pasiruošu-si iki kitos vasaros grįžti į Arizonos valstiją. Dar noriu paminėti vietinį savaitraštį „Mu-nising News”, leidžiamą nuo 1896 metų. Jis domisi tik Alger apskrimitimi. Įdomu, kad laik-raščio formatas yra dvigubai didesnis nei da-bartinio „Draugo”. Plačius lapus atversti reikia ilgų rankų. Laikraštis skelbiasi esąs vienintelis pasaulyje, kuriam rūpi Alger ap-skritis. Matytame numeryje nebuvo nieko be ap-skrities naujienų. Atrodė, kad likusio pasaulio tie-siog nėra.

Prieš apleisdamas Christmas miestelį dar no-rėjau aplankyti miestelio įžymybę – Kalėdų senelio dirbtuvę. Tai kalėdinių dovanėlių parduotuvė. Čia taip pat yra pašto stotelė, iš kurios išsiunčiami laiškai, antspauduojami „Christmas” antspaudu. Daug pravažiuojančių turistų čia atneša savo kalėdinius sveikinimus, kad ant voko būtų pažymėta išsiun-timo vietovė. Norėjau sutikti parduotuvės savi-ninkę Sharon Tesch, bet tą dieną ji sirguliavo, to-dėl prasilenkėme.

Reikėtų paminėti, kad rudens spalvos buvo pa-čiame žydėjime – geltonos, raudonos, oranžinės su įvairiais atspalviais. Tai tikra rudens spalvų sim-fonija. Prie tos nuotaikos daug prisidėjo siautę stip-rūs vėjai. Kalendorius sakė, kad laikas grįžti namo. Pakeliui užsukau į Seney gamtos draustinį. Ten pasakiškai graži gamta, man primenanti Vin-co Pietario „Algimante” aprašytą Erdvilo ir Sa-madžiukės aplinką. Mėgstamiausiu objektu čia yra septynių mylių kelelis, išraižytas tarp ežerėlių, miškų, raistų ir laukų.

Paskutinį lauželį susikūriau Straits parke, St. Ignace miestelio pašonėje. Tai puikus parkas, kur patraukliausios stovyklavietės rikiuojasi ant Huron ežero pakrantės, o horizonte puikuoja-si majestotiškas Mackinac tiltas. Deja, ta parko dalis buvo uždaryta remontui. Teko nakvoti kitoje parko da-lyje, turinčioje porą šimtų stovyklaviečių. Tą va-karą susipažinau su visais ten esančiais stovykla-uotojais. Trijose stovyklavietėse buvo trys pensininkų poros – iš Alabamos, Kanados ir Wisconsin. Wisc-on-sino pora atvyko su 1974 m. „Volkswagen Westpha-lia”, oranžinės spalvos autobusiuku. Anais laikais tai buvo hipių susisie-kimo priemonė, tarsi jų sim-bolis. Jie man gyrėsi ir guodėsi, kad keliaujant prie jų prisistato smalsuoliai, norintys iš arčiau pasi-žiūrėti į jų autobusiuką. Iš mandagumo jie ir su sa-vininkais apsikeičia pora žodžių. Į tą kategoriją ti-kau ir aš.

Taigi, jau sutikau rudenį, aplankiau Kalėdas. Be-lieka laukti Naujųjų metų.

kia šalis. Pasiteisino, kad yra vokiečių kilmės, iš-tekėjusi už lenko. Apie jos margą gyvenimą būtų ga-lima parašyti visą skiltį, bet šį kartą ją paminėsiu tik kaip rekordininę.

Tas susitikimas su šinkorka buvo mano metinės išvykos į šiaurę proga. Ruduo jau pakeliui, bet ne-turėdamas kantrybės norėjau jį sutikti ir pasigro-žėti besikeičiančios gamtos spalvomis anksčiau. Kas-met gamtos spalvos būna tos pačios, bet patirti išpū-džiai būna skirtingi. Tuo metu sumažėja turistų, to-dėl vasarą populiariose stovyklavietėse belieka tik keletas stovyklautojų. Prieš važiuodamas 5 mylių il-gio tiltu į šiaurinę Michigano valstijos pusiasalį, už-sukau į Mackinac miestelio kapinaites, kur amžin-am poilsiui atgulė čia ilgai klebonavęs kun. Vy-tautas Kluonius. Šalia jo kapo budi meniškas, puoš-nus lietuviškas kryžius, koks jo pastangomis buvo pastatytas prie Šv. Antano bažnyčios.

Atsidūręs šiauriniame pusiasalyje kurį laiką va-žiavau US 2 keliu. Šalia jo keliolika mylių bangavo Michigano ežeras. Iš tikrųjų ne bangavo, tiesiog šėlo, nes bangos siekė kokias devynias pėdas. Pasukęs į šiaurę privažiavau šalia Superior ežero esančią stovyklavietę. Mano nustebimui čia, šiame didžiu-liame ežere, nebuvo jokių bangelių. Vėjas pūtė ne į krantą, bet nuo kranto. Vėliau girdėjau, kad šiau-rinėje šio ežero pusėje, jau Kanadoje, bangos siekė iki 13 pėdų aukščio. Ant savo mėgstamos stovykla-vietės kranto radau du vyrus su visa reikiama įranga ieškoti aukso. Taip, aukso! Aš jiems patariau jo ieškoti kur nors Aliaskoje, bet jie rimtai mane įti-kinėjo, kad aukso yra visur, tik jo koncentracija ne-vienoda. Jie nešė smėlį nuo kranto ir pylė į dėžę, kur tekantis vanduo turėdavo atskirti smėlį nuo sun-kesnio aukso. Per pusvalandį savo akimis pamačiau vieną taškelį aukso. Taškelį, ne didesnį už adatos smaigalį. Jie sakėsi nenorį pralobti, tik stengiasi kaž-kaip kitaip leisti savo laisvalaikį. Šaunuoliai! Toje stovyklavietėje nuo krantinės jau kelinti metai renku akmenis, iš kurių lipdau akmenines kom-pozicijas. Tų akmenėlių prisirinkau bent šimtą. Gri-žus namo vėl bus proga tapti akmens „skulptoriu-mi”.

Vakare susikūriau laužą, bet kylantis vėjas ir siūbuojančių medžių viršūnės kėlė nerimą, ypač kai virš galvos pamačiau didelių nudžiūvusių šakų vainiką. Nenorėdamas palikti lauželio, bet gelbė-damas gyvybę, prisiplakiau kuo arčiau savo mo-tornamiuko, bet likau lauke.

Kitą dieną dar laukė stebėtinas metalo laužo

doja apylinkėse rastą metalo laužą nuo senų trak-torių, automobilių, ūkio padargų, kasyklų įrangos. Tematika įvairi ir skulptūros atliktos tikrai kūrybin-gai. Čia galima rasti pasakų personažų, indėnų gy-venimo epizodų, vabzdžių, paukščių, žuvų, žvėrių, milžiniškų sniegociklų ir kitų sutvėrimų. Visa tai galima apžiūrėti pėsčiomis arba pravažiuojant au-tomobiliu. Ne mažiau išpūdingas yra parko pavil-jonas, užuovėja nuo lietaus ir žiemos pūgų. Žiemą čia suvažiuoja daug sniegociklistų.

Nakvynei pasirinkau Bay Furnace stovyklavietę ant Superior ežero kranto. Pati stovyklavietė yra Christmas miestelio ribose. Visame parke tebuvo vos keturios stovyklautojų šeimos. Diena buvo būdinga

Išradingos „Lakenenland” parko skulptūros sukurtos iš metalo laužo.

Prie baro – jau 75-erius metus: Clarise Grzenkowicz.

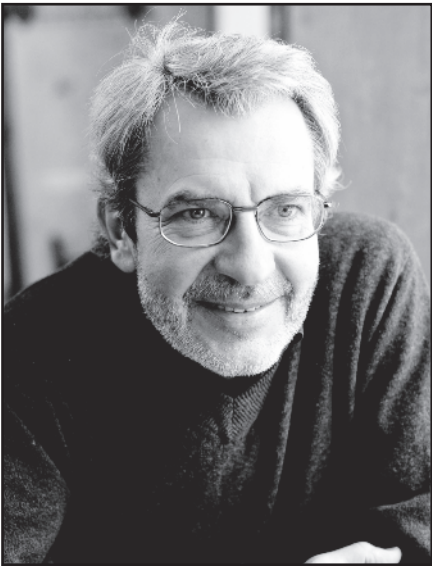

Wikipedia nuotraukos

TELKINIAI

„Lietuva. Dialogai apie vertybes“

Fotoparoda Čiurlionio galerijoje

A. Baltėnas

„Žemaitija“

M. Ažušilis

„Laimė Lietuvoje“

LAIMA APANAIVIČIENĖ

LR ambasada kartu su Lietuvos kultūros atašė Jungtinėse Amerikos Valstijose, minėdami Lietuvos valstybės atkūrimo 25 metų sukaktį, parengė Lietuvos fotografijos parodą, kuri atkeliavo į Čikagą. JAV rengiamų parodų cikle pristatomas puikiai žinomų autorių – **Arūno Baltėno** ir **Mindaugo Ažušilio** fotografinis dialogas.

Arūnas Baltėnas (g. 1956) paskutiniu metu kuria Lietuvos etninių regionų gyvenimo fotografijų archyvą, siekdamas įamžinti žmones, jų buitį ir kasdienybę. Autoriui svarbios nuo šiandienos formalių gyvenimo normų nutolusios vertybės – ramybė, išmintis, susitaikymas su gyvenimu ir vienviatve. A. Baltėnas fotodarbu serijoje „Namų tyloje“, kurtoje 2006–2013 metais, savo darbus įvardija kaip kaimo žmonių gyvenimo liudijimus, herojų pasaulį, kuriame gyvenama pagal jiems svarbias vertybes, kurios mūsų pasaulyje jau yra kitokios. A. Baltėnas gyvenimu ir kūryba tolsta nuo paviršutiniško požiūrio, skubėjimo, netikrumo jausmo.

Mindaugas Ažušilis (g. 1987) Lietuvos fotografijos lauke pasirodė vos prieš kelerius metus ir atstovauja pačią jauniausią fotografiją naudojančių menininkų kartą, tačiau savo debiutiniu projektu „Laimė Lietuvoje“ kalba apie tą pačią vertybių sistemą, tokią aktualią ir A. Baltėnui.

Abiejų autorių fotografijos iš pradžių pagauna savo spalvine raiška, apgaulingai gražiais vaizdais, tačiau jų analizė atveria daugybę kritinių sluoksnių, kurie ir sukuria šių serijų vertę. Dažnai paviršutiniškas požiūris

Idomus rytmetis Cicero

Lietuviams kalbėjo prancūzė Izabelė Gallier

EDVARDAS ŠULAITIS

Spalio 11 d. po lietuviškai kun. Gedimino Keršio iš Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos Brighton Parke atnašautų Mišių (jis čia dabar atvyksta kiekvieną sekmadienį), vykusioje tradicinėje kavutėje buvo galimybė pamatyti ir išgirsti retą viešnią prancūzę, jau ilgesnį laiką gyvenančią Lietuvoje.

Ją atsivežė dr. Linas Sidrys, kuris su Izabele susipažino per savo ankstesnius apsilankymus Lietuvoje. Izabelė Gallier susidomėjo Lietuva, kuomet mūsų tėvynė atkūrė nepriklausomybę.

Prancūzų šeimoje gimusi ir augusi mergina norėjo patirti, kaip gyvena katalikai ilgesnį laiką turėję kęsti komunistinį režimą, kuriame katalikų teisės buvo labai apribotos. Izabelė pasirinko Lietuvą, į kurią atvyko prieš daugiau nei 20 metų. Gyvendama Prancūzijoje lietuviškai mokėjo gal tik vieną kitą žodį, tad Lietuvoje ji pirmiausiai griebėsi mokytis lietuvių kalbos. Tas jai pavyko, ir šiuo metu ji puikiai kalba lietuviškai su švelniu prancūzišku akcentu. Sunku net patikėti, kad tai mergina, kuri prieš porą dešimčių metų visai nemokėjo lietuviškai.

Dr. Linas Sidrys kartu su savo žmona Rima pristatė

viešnią, atvykusią neilgam į Čikagą aplankyti savo pažįstamų ir draugų.

Izabelė papasakojo apie savo gyvenimą Prancūzijoje (Paryžiuje) ir jos dabartinį darbą Lietuvoje, kuris jai patinka. Ji, kaip ir R. ir L. Sidriai, priklauso tarptautinei katalikų organizacijai *Opus Dei*. Izabelė Gallier organizuoja katalikiškas jaunimo stovyklas, o dabar priklauso 2002 m.

Izabelė Gallier

Jono Kuprio nuotr.

įsisteigusiai įstaigai „Visuomenės kultūrinio ugdymo centras“ (VKUS). Kaip jos atvežtoje informacijoje sakoma, šis centras remia visapusišką moters asmenybės ugdymą ir siekia, kad moterys kurtų ir puoselėtų šeimos bei visuomenės gerovę. VKUC įstaiga savo veiklą yra išvysčiusi Vilniuje, Kaune, Kaišiadorių rajone, Klaipėdoje. Viešnia plačiai papasakojo apie darbus, kurie yra daromi šiam tikslui pasiekti.

Izabelė pažymėjo, kad VKUC galima paremti pinigėmis aukomis, taip pat savanoriaujant jų rengiamose stovyklose arba informuojant apie tai savo pažįstamus.

Išdalintame lankstinuke pažymima, kad daugiau informacijos šiuo klausimu galima rasti internete: www.vkuc.lt ir vkuc.lt/lt/ parama.

Viešnia atsakė į daugelį klausimų, kurie padėjo išryškinti jos ir jos pasekėjų darbus bei uždavinius, kuriais galima prisidėti prie Lietuvos moterų ugdymo srities, kuri Lietuvoje, kaip atrodo, yra gerokai apleista. Sėkmės Izabelei ir jos talkininkėms!

IŠ LIETUVOS VYČIŲ VEIKLOS

Lietuvos vyčių Vidurio centro rajono rudens suvažiavimas

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

Spalio 24 d. Lietuvos vyčių 19-oji kuopa, vadovaujama Jono Baltrus ir veikianči Pittsburgh, PA, globojo Lietuvos vyčių Vidurio centro rajono rudens suvažiavimą ir maldos kelionę. Suvažiavime dalyvavo 23 vyčiai iš 4 kuopų: Dayton, OH, Detroit, MI, ir DuBois bei Pittsburgh, Pennsylvania. Sąskrydis vyko Pittsburgho lietuvių klube.

Posėdį atidarė Vidurio centro apygardos pirmininkas Michael F. Petkus. Maldą sukalbėjo Jurgis Mikalauskas, 96-osios kuopos narys. Protokolo sekretorės garbės narės Pranciškos Petkuvienės ir išdininkės Anne Louise Tucker pranešimai buvo priimti vienbalsiai, be pataisų. Buvo perskaitytas šios apygardos dvasios vedlio kun. Gintaro Antano Joniko raštinškas sveikinimas. Michael F. Petkus pranešė apie Vyčių organizacijos praėjusį – 102-ąjį suvažiavimą, vykusį Lake Buena Vista, FL. Lietuvos vyčių organizacijos metinis narių suvažiavimas vyko 2015 m. rugpjūčio 7–9 d. Suvažiavimą globojo 16-oji kuopa, kuriai pirmininkavo Peter Paul Zansitis ir garbės narys Robert A. Martin, Jr. Prieš suvažiavimą vyko įdomi ekskursija į seniausią JAV miestą St. Augustine. Aplankėme žymų „Fountain of Youth“. Iš klausėme gidės istorinę apžvalgą, kaip Ponce de Leon atrado La Florida. Taip pat aplankėme žymią šventovę „Mission of Nombre de Dios/La Leche Shrine“. Po to vyko ekskursija autobusu po kitas įdomesnes vietas.

Garbės narė Pranciška Petkuvienė, Šv. Kazimiero gildijos apygardos atstovė, perskaitė šio padalinio pranešimą. Buvo pranešta, kad šv. Mišias galima užsakyti įvairiomis progomis: sveikatos, mirusiųjų prisiminimų, gimtadienio ir įvairių švenčių. Prašė, kad ir toliau Vyčiai finansiskai remtų Popiežinę Šv. Kazimiero Lietuvių kolegiją Romoje. Dabartinis rektorius kun. Audrius Arštikaitis dalyvavo suvažiavime ir šio padalinio pirmininkas garbės narys Jonas Mankus jam įteikė kelis paramos čekius – šv. Mišių aukoms (4 400 JAV dol.) ir naujam vandens šildytuvui bei Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos fasado remontui (44 000 JAV dol.). Iš viso rektoriui įteikta 48 400 JAV dol.

Apygardos ryšių su visuomene atstovė garbės narė, šių eilučių autorė, pranešė, kad nuolat aprašo ir spaudai pasiunčia straipsnius su nuotraukomis apie apygardos rudens ir pavasario sąskrydžių veiklą bei medžiagą apie metinį visuotinį narių suvažiavimą.

Anne Louise Tucker pranešė, kad garbės narys kun. Antanas Markus rūpestingai vadovauja šiam padaliniui. Buvo pranešta, kad kun. Markus siūlo Šiluvos Mergele Mariją naudoti kaip simbolį paklydusiems žmonėms – ne tik lietuviams, bet visiems katalikams. Mūsų narių pareiga – garsinti Šiluvos Mergelės Marijos istoriją draugams, pažįstamiems ir svetimtaučiams. Kiek ir kaip Šiluvos Mergelės apsireiškimas bus išgarsintas, priklausys nuo mūsų visų. Padalinio tinklalapyje (www.ourladyof silu-

Dalis dalyvių. Pirmas iš dešinės – Vidurio centro apygardos pirmininkas Michael F. Petkus.

Mary Agnes Mikalauskas nuotr.

va.com) yra daug istorinės medžiagos apie Šiluvą.

Garbės narė Lee Moore, Lietuvos vyčių fondo atstovė, pranešė, kad vyko metinis rašymo konkursas. Viena jauna vyte iš šios apygardos buvo apdovanota 75 dol. pinigine dovana – tai Tristan Pant, 96-osios kuopos narė, Dayton, OH. Šis padalinys taip pat nusprendė finansiškai paremti (14 000 dol.) įvairias labdaros organizacijas ir kultūrinę veiklą. Iš tos sumos 10 000 dol. skirta Lietuvos vyčių centro valdybai organizacijos išlaidoms padengti.

Kadangi organizacijos gretos mažėja, ieškant būdų pritraukti naujų žmonių, buvo siūloma ir visų narių priimta rezoliucija, steigianti naują komitetą, kuris ieškotų galimybių į Lietuvos vyčių organizaciją pakviesti naujų narių iš kitų krikščioniškų konfesijų ir skirtingų etninių bendruomenių Amerikoje. Šiam komitetui vadovautų Centro valdybos pirmininkė, o komitetą sudarytų visų penkių apygardų pirmininkai ir bent po vieną atstovą iš visų penkių apygardų. Taip pat šio komiteto darbe dalyvautų organizacijos centro valdybos dvasios vedlys. Šis komitetas savo veiklos išvadas ir rezultatus turėtų pateikti 2016 m. visuotiniame Lietuvos vyčių narių suvažiavime.

Vidurio centro apygardos kuopų pirmininkai nušvietė savo kuopų praėjusių šešių mėnesių veiklą.

Vyko rinkimai. 2015–2016 m. Lietuvos vyčių Vidurio centro rajono sudėtis: pirmininkas – Michael F. Petkus, 96-oji kuopa, Dayton, OH; vicepirmininkė – garbės narė Regina Juškaitė-Švobienė, 102-oji kuopa, Detroit, MI; protokolų sekretorė – Elena Mikalauskas, 96-oji kuopa, Dayton, OH; išdininkė – Anne Louise Tucker, 96-oji kuopa, Dayton, OH; išdo patikėtiniai – Robert Petkus ir Jurgis Mikalauskas, abu iš 96-osios kuopos, Dayton, OH; tvarkdarys – Robert Pant, 96-oji kuopa, Dayton, OH; lietuvių reikalų/kultūros atstovas – Jonas Baltrus, 19-oji kuopa, Pittsburgh, PA; ritualų – Laretta Pant, 96-oji kuopa, Dayton, OH; ryšių su visuomene – garbės narė Regina Juškaitė-Švobienė, 102-oji kuopa, Detroit, MI; specialių apygardos apdovanojimų pirmininkas – Jurgis Mikalauskas, 96-oji kuopa, Dayton, OH; Šiluvos Švč. Mergelės Marijos fondo atstovė – Ann Louise Tucker, 96-oji kuopa,

Dayton, OH; garbės narystės atstovė – garbės narė Pranciška Petkuvienė, 96-oji kuopa, Dayton, OH; Lietuvos vyčių fondo atstovė – garbės narė Lee Moore, 86-oji kuopa, DuBois, PA; stipendijų atstovė – Alex Fletcher, 96-oji kuopa, Dayton, OH.

Buvo pranešta, kad pavasarinis Vidurio centro rajono susirinkimas vyks 2016 m. pavasarį Dayton, Ohio. Savaitgalio suvažiavimą globos 96-oji kuopa, kuriai pirmininkauja Andrew Berczcelly. Kitas rudens vidurio centro rajono susirinkimas ir maldos kelionė vyks 2016 m. rugsėjo mėn. Apie suvažiavimo kuopą-globėją ir tikslią šio susirinkimo datą bus pranešta vėliau.

Posėdis baigtas Vidurio centro apygardos naujosios valdybos priesaika, malda ir Lietuvos vyčių himno giedojimu.

Po to klube vyko pietūs. Nuotaika buvo pakili. Tikrai malonu buvo pasišnekučiuoti su seniai matytais bičiuliais.

Po to važiavome į Šv. Kazimiero kapines maldos kelionei, kur vyko mirusiųjų narių prisiminimo ceremonija. Už kiekvienos apygardos kuopos narius buvo uždegta po žvakutę, paminėtas kiekvienas miręs narys ir sukalbėtos maldos už jų vėles. Kasmet, kai prisimename mūsų mirusiuosius narius, šis sąrašas, deja, ilgėja.

Po to važiavome į St. Paul Cathedral dalyvauti šv. Mišiose. Šią dieną katedra minėjo 109-ąjį gimtadienį. Po Mišių važiavome į vietinę alaus daryklą, kur vakarieniavome ir bendravome. Šeštadienis, praleistas tarp draugų, buvo labai prasmingas. Vidurio centro rajono pirmininkas Michael F. Petkus padėkojo 19-osios kuopos pirminkui Jonui Baltrui už sėkmingą suvažiavimo organizavimą. O taip pat dėkojo visiems už dalyvavimą ir linkėjo geros kelionės namo.

Iki malonaus pasimatymo kitame suvažiavime 2016 m. pavasarį Dayton, Ohio.

Generaliniame konsulate Čikagoje – atvirų durų diena

Šių metų lapkričio 14 d., šeštadienį, nuo 10 val. ryto iki 4 val. popiet Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje atvers duris visiems norintiems jį aplankyti, apžiūrėti naujas patalpas, sužinoti daugiau apie atstovybės veiklą, pasidalinti idėjomis, pasiūlymais. Dėl pastato ir atstovybės saugumo reikalavimų yra būtina išankstinė atvykstančiųjų registracija, todėl maloniai prašome visų norinčiųjų atvykti į konsulatą iki lapkričio 12 d. registruotis el. paštu egle.lauzonyte@urm.lt arba tel. 312-994-8260.

Pristatymai apie konsulato istoriją, teikiamas konsulinės paslaugas, vykdomą kultūrinę, švietimo, visuomeninę veiklą bus rengiami 11 val. r., 1 val. p. p. ir 3 val. p. p. Po jų kviesime svečius išsakyti savo idėjas, pasiūlymus, diskutuoti, kaip visi kartu galime dirbti savo Tėvynei Lietuvai.

Laukiame jūsų su šeimomis ir draugais. Iki pasimatymo!

LR generalinio konsulato Čikagoje info

Suskaičiuoti įtakingiausi Lietuvos istorijos didvyriai – pirmauja Vytautas

LIEPA ŽELNIENĖ

Gatvių pavadinimai – tautos istorinės atminties išraiška. Jie rodo, kuriuos didvyrius geriausiai atsimena ir vertina žmonės. Istorikas, Vilniaus universiteto dėstytojas Norbertas Černiauskas suskaičiavo, kad Lietuvoje iki šiol populiariausia gatvės ir aikštės vadinti Vytauto vardu. Vytauto skverą, gatvę, aikštę ar skersgatvį galima rasti kas šeštame Lietuvos mieste ar miestelyje.

„Vytautas – neabejotinas Lietuvos pavadinimų lyderis, po jo rikiuojasi Birutė, Žemaitė ir Kęstutis. Taigi beveik viena šeima užėmusi pirmą penketuką (Vytautas, manoma, buvo Birutės ir Kęstučio sūnus – red. past.)“, – juokauja N. Černiauskas.

Penktoje dvidešimtuko vietoje – ne vienas asmuo, o lakūnų Dariaus ir Girėno duetas. Po jų rikiuojasi Vincas Kudirka, Jonas Basanavičius, kuni-gaikštis Gediminas ir Maironis.

Dešimtoje ir vienuoliktoje vietoje aptinkami sovietų okupacijos metais iškilę Salomėja Nėris ir Petras Cvirka.

Parodo požiūrį į istoriją

Istorikas tikino, kad jo skaičiavimas gal ir nėra visai tikslus, tačiau pakankamai gerai atspindintis situaciją ir Lietuvos gyventojų požiūrį į istoriją.

„Matyti, kad dominuoja du laukai. Liko tai, kas buvo sugalvota ir įamžinta

tarpukariu – dėl to daug vardų iš iki-vytautinės šalies istorijos. Taip pat svarbus tautinis XIX a. atgimimas. Tačiau tuomet viskas persijota per sovietinį filtrą ir palikta tik tai, kas režimui netrukdytų, ir papildyta Saulės nešėjais – Nėrimi, Janoniu, Gira, Cvirka. Po 1990-ųjų mes nusikratėme tik leni-nų ir stalinų gatvių ir pasiliko tokia tarpukario ir sovietmečio mišrainė“, – aiškino istorikas.

Mintis suskaičiuoti, kokios istorinės asmenybės vardu Lietuvoje pavadinta daugiausia gatvių ir aikščių, N. Černiauskui kilo tuomet, kai pasipiktinta, kad Lietuvoje išliko dar labai daug sovietų primestų vietovardžių.

„Buvo tokia diskusija, kiek yra nuo sovietinių laikų likusių pavadinimų Lietuvoje, pavyzdžiui, Liudo Girus ar Salomėjos Nėries gatvių. Tuomet ir nusprendžiau pažiūrėti, kokią vietą tokie pavadinimai užima bendrame kontekste. Paaiškėjo, kad jie patenka į populiariausių dvidešimtuką“, – teigė istorikas.

Ir ne tik tai. Lietuvoje, pasak istoriko, vis dar dažnos veteranų ir kosmonautų gatvės, o Panevėžys dar nėra pervadinęs Kolūkiečių gatvės.

„Iš bendrinių pavadinimų Lietuvoje populiariausia Taikos gatvė. Po tokią yra kone kiekviename miestelyje. Tačiau šis pavadinimas gali būti traktuojamas visai, nors ir buvo suteikiamas sovietmečiu. Tačiau tokios ‘kolūkiečių’ gatvės labai aiški sąsaja su sovietmečiu“, – tvirtino istorikas.

Paminklas Vytautui Didžiajam

Eriko Ovčarenko/15min.lt nuotr.

Naujų didvyrių maža

Pasak jo, kol kas atsiranda tik vienetai naujų didvyrių, kurių vardais būtų vadinamos gatvės – tai Sausio 13-osios aukos ir pavieniai atvejai, kai gatvėms suteikiami partizanų, kovotojų už laisvę vardai.

„Abiejų tautų valstybės laikotarpiu apskritai yra užmirštas vietovardžiuose. Stepono Batoro gatvė Lietuvoje, pavyzdžiui, yra tik viena“, – skaičiavo N. Černiauskas.

Tačiau istorikas nemano, kad gatvių pavadinimus turi keisti valdžia. Anot jo, didžiausią entuziazmą čia turėtų rodyti patys sovietiniais vardais pavadintų gatvių gyventojai.

„Daugiau turėtų rūpintis bendruomenės. Jei valstybė primetinės, gali dar ir pakenkti. Patys žmonės turėtų norėti, bet jie, matyt, skaičiuoja pinigų, nes tada reikia ir dokumentus keisti. Visi dėl to skundžiasi. Jei sąmoningumas stiprus, vis dėlto tai tikriausiai nėra ypatingai brangu“, –

mano N. Černiauskas.

Populiariausių gatvėms ir aikštėms suteiktų istorinių asmenybių vardų dvidešimtukas:

1. Vytautas;
2. Birutė;
3. Žemaitė;
4. Kęstutis;
5. Darius ir Girėnas;
6. Vincas Kudirka;
7. Jonas Basanavičius;
8. Gediminas;
9. Maironis;
10. Salomėja Nėris;
11. Petras Cvirka;
12. Algirdas;
13. Jonas Biliūnas;
14. Julius Janonis;
15. Mindaugas;
16. Kristijonas Donelaitis;
17. Simonas Daukantas;
18. Motiejus Valančius;
19. Liudas Gira;
20. Juozas Tumas-Vaižgantas.

15min.lt

Tyrimų centras:

J. Noreikos veikla negali būti vertinama vienareikšmiškai

Prieštaringai vertinamas Lietuvos karininkas Jonas Noreika nedalyvavo žydų žudynėse Lietuvoje Antrojo pasaulinio karo metais, bet okupacinė nacių valdžia jį buvo įtraukusi į su žydų izoliavimu susijusių reikalų tvarkymą, teigia Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centras.

Tokią pažymą centras parengė po to, kai grupė žinomų visuomenės veikėjų paragino nukabinti paminklinę lentą J. Noreikai nuo Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos, teigdami, kad jis kolaboravo su naciais vokiečių okupacijos metais. Lenta karininkas pagerbiamas kaip su sovietų okupacija kovojęs rezistentas.

„(...) vokiečių okupacijos laikotarpiu Jonas Noreika nėra dalyvavęs žydų masinėse naikinimo operacijose Telšių ir Šiaulių apskrityse“, – rašoma viešai paskelbtoje pažymoje, kuri adresuota Vyriausybės kancleriui, Vilniaus merui ir bibliotekos direktoriui.

Dokumente nurodoma, kad J. Noreikos veikla „negali būti vertinama vienareikšmiškai“. Anot centro, J. Noreikos veikla tuo metu, kai jis ėjo Šiaulių apskrities viršininko pareigas, buvo susijusi su žydų izoliavimu. 1941 metais buvo paskelbtas jo raštas, kad žydai turi būti apgyvendinti gete.

„(...) okupacinei nacių valdžiai jį, kaip ir kitus lietuvių civilinės administracijos pareigūnus, pavyko įtraukti į su žydų izoliavimu susijusių reikalų tvarkymą“, – teigiama pažymoje.

Centro teigimu, vėlesniais vokiečių okupacijos metais J. Noreika aktyviai prisidėjo sužlugdant SS legiono steigimą Lietuvoje, vėliau jis vokiečių buvo kalinamas Štuthofio koncentracijos stovykloje. Su-

Reikalaujama nuimti paminklinę lentą J. Noreikai nuo Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos pastato.

A. Ufarto (BFL) nuotr.

grįžus sovietų okupacijai, jis prisidėjo ruošiantis organizuoti sukilimą galimo karo atveju. Jo su bendražygiais įkurta Lietuvos tautinė taryba buvo išsikėlusį tikslą atkurti nepriklausomą Lietuvą.

J. Noreika buvo sušaudytas 1947 metais sovietų karo tribunolo sprendimu. Nuimti J. Noreikos lentą reikalaujantys visuomenės veikėjai teigia, kad getų sukūrimas yra neatsiejama Holokausto dalis, o J. Noreika „glaudžiai kolaboravo su nacių valdžia bei esmingai prisidėjo prie Lietuvos žydų naikinimo“. Tarp pasirašiusiųjų laišką yra filosofas Leo-

nidas Donskis, poetai Antanas A. Jonynas ir Tomas Venclova.

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centras taip pat paskelbė pažymą apie karininko, diplomato, Lietuvių aktyvisto fronto įkūrėjo Kazio Škirpos veiklą. Anot centro, jis buvo Lietuvos patriotas, daug jėgų skyręs nepriklausomos valstybės kūrimui bei pasipriešinimo sovietų okupaciniam režimui organizavimui, tačiau 1940–1941 metais jo veikloje būta ir antisemitizmo apraiškų.

LIETUVA IR PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

Abejoja, ar Lietuvoje sulauktume popiežiaus

Vilnius (LRT) – Užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius abejoja, kad Lietuvą aplankytų popiežius Pranciškus. Kartu su Prezidente Vatikane viešėjęs užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius sako, kad Vatikano vaidmuo pasaulio politikoje svarbus, todėl susitikimas su popiežiumi yra svarbus ir reikšmingas įvykis, tačiau, kad šventasis tėvas apsilankys Lietuvoje, – mažai tikėtina.

„Būkime realistai – popiežius, kiek teko kalbėtis ir su vietos dvasininkais, ir kitais žmonėmis, kurie

žino vizitų projektavimo logiką, paprastai važiuoja ten, kur tikrai reikia pagalbos, kur yra problemos, kur yra nelaimės, kur reikia užjausti. Jis tikrai retai vadovaujasi kažkokiais jubiliejais, sakykime, valstybinio gyvenimo jubiliejais, ką mes visi išivaizduojame, kad mūsų šalies nepriklausomybės šimtmetis galėtų būti ta proga”, – sakė ministras.

Kol kas vienintelis pontifiko vizitas Lietuvoje buvo 1993 metais, kai čia rugsėjo 4–8 d. lankėsi popiežius Jonas Paulius II.

Donorų atminimui liepsnojo žvakelės

Katedros aikštėje suliepsnojo 1353 žvakutės. Gedimino Savickio nuotr.

Vilnius (ELTA) – Visų Šventųjų dienos ir Mirusiųjų atminimo (Vėlinių) dienos išvakarėse spalio 30-ąją, penktadienį, pačiame Vilniaus centre suliepsnojo lygiai 1353 žvakutės: tiek, kiek Lietuvoje gyvų ir mirusių donorų, kurių dovanoti organai išgelbėjo daugiau nei tūkstančio sunkių ligonių gyvybę.

Šią prasmingą žvakučių įžiebimo akciją jau antri metai iš eilės inicijuoja Lietuvos asociacija „Gyvastis”. Akci-

ja skirta kasmet spalio mėnesį mini-mai Pasaulio ir Europos organų donorystės ir transplantacijos diena.

Per daugiau nei 40 metų Lietuvoje buvo 297 gyvieji donorai, dovanoję vieną inkstą ar dalį kepenų šeimos nariams, ir 1056 mirę donorai. Šia proga asociacija „Gyvastis” siekia ne tik atkreipti visuomenės dėmesį į itin aktualią organų donorystės problemą, bet ir pagerbti kiekvieno – gyvo ar mirusio – donoro atminimą.

Po metų tyrimo – nulis įtariamųjų

Vilnius (BNS) – Per metus trunkantį tyrimą, kurio metu teisėsaugos pareigūnai atliko kratas dviejose rusų mokyklose Vilniuje, pareigūnai įtariamų niekam nepareišė.

„Įtarimai niekam nepareikšti, tyrimas jautrus, todėl daugiau informacijos neskelbiama, jis tebevyksta, paimta kompiuterinė technika, telefonai, laukiama specialistų išvadų”, – atsakė Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroras Antanas Gubista.

Prieš metus spalį Generalinė prokuratūra pradėjo ikiteisminį tyrimą dėl galimo padėjimo kitai valstybei veikti prieš Lietuvos Respubliką. Tuomet skelbta, kad tyrimo metu bus siekiama išsiaiškinti Vilniaus miesto

tautinių mažumų mokyklos moksleivių dalyvavimo Rusijoje rengiamose sukarintose stovyklose „Sojuz” aplinkybes. Skelbta, kad tuometinės Vilniaus Sofijos Kovalevskajos vidurinės mokyklos ir Vasilijaus Kačialovo gimnazijos moksleiviai buvo vežami į Rusijos organizuotas sukarintas stovyklas užsienyje. Gruodį šių mokyklų administracinėse patalpose buvo atliktos teismo sankcionuotos kratos.

„Mes pasimokėme iš įvykio”, – sakė šios gimnazijos direktorė Asta Marinaitė. Pasak jos, moksleiviai į „rizikos šalis” dabar nevežami, o su moksleiviais buvo susitikę ir patriotinio ugdymo klausimus aptarę kariai, Šaulių sąjungos atstovai.

Daugėja vyresnio amžiaus žmonių

Vilnius (ELTA) – Vyresnio amžiaus žmonių Lietuvoje vis daugėja. Prieš dešimtmetį (2005 m. pradžioje) 65 metų ir vyresnio amžiaus gyventojai sudarė 15,8 proc. visų gyventojų, o 2015 m. pradžioje – 18,7 proc. Šių metų pradžioje šalyje gyveno 547,1 tūkst. 65 metų ir vyresnių žmonių, iš jų 149,1 tūkst. (27,3 proc.) buvo 80 metų ir vyresni. 2015 m. pradžioje šalyje gyveno 368 žmonės, kurie buvo sulaukę šimto

ir daugiau metų.

Pagyvenusių moterų yra daugiau nei vyrų. 2015 m. pradžioje šalyje 65 metų ir vyresnio amžiaus moterys sudarė 66,4 proc. visų 65 metų ir vyresnių gyventojų. 80 metų ir vyresnio amžiaus moterų buvo 2,7 karto daugiau negu vyrų.

Per dešimtmetį vidutinė tikėtina 65-mečių gyvenimo trukmė pailgėjo vienais metais.

Žuvo visi iš Egipto į Rusiją skridę žmonės

Kairas (1 psl.lt) – Spalio 31 dieną Egipto saugumo tarnybos pranešė, kad visi 217 keleivių ir septyni įgulos nariai Sinajaus pusiasalyje sudužus Rusijos keleiviniam lėktuvui žuvo. Anot pareigūnų, daugelis kūnų, rastų nelaimės vietoje, yra stipriai apdegę.

Egipto kariuomenė ir gelbėjimo komandos lėktuvo nuolaužas aptiko 70 km į pietus nuo Arišo miesto, Šiaurės Sinajuje, kur Egipto pajėgos be perstojo kovoja su islamistais. Lėktuvas skrido 11 tūkst. metrų aukštyje, kai su juo nutrūko ryšys. Egipto pareigūnams pavyko aptikti sudužusio Rusijos lėktuvo juodąją dėžę, saugančią

visą skrydžio informaciją.

Keleivinis lėktuvas skridęs į Sankt Peterburgą, pakilo iš Raudonosios jūros kurorto Šarm el Šeicho ir netrukus ryšys su juo buvo prarastas. Anot agentūrų, nėra jokių požymių, kad lėktuvas galėjo būti numuštas. Manoma, kad lėktuvo katastrofą sukėlė techniniai gedimai. Pirmadienį Pulkovo oro uoste prie Sankt Peterburgo nusileido pirmasis Rusijos nepaprastųjų situacijų ministerijos lėktuvas su aviacijos katastrofos aukų palaikais, laukama antrojo. Tą pačią dieną prasidėjo kūnų atpažinimo procedūra

JT katalonų neguodžia

Madridas (BNS) – Jungtinės Tautos (JT) nelaiko separatistų vadovaujamo Katalonijos regiono turinčiu teisę į apsisprendimą, pareiškė JT vadovas Ban Ki-moon. „Ispanija yra nepriklausoma ir suvereni šalis, kuriai priklauso Katalonijos regionas, – sakė Ban Ki-moon. – Būtent tokia ji buvo priimta į Jungtines Tautas ir veikia tarptautinėje bendruomenėje”.

Už turtingo šiaurės rytinio Ispanijos regiono nepriklausomybę pasisakančios partijos siekia lapkričio

pradžioje Katalonijos parlamente priimti rezoliuciją, skelbiančią oficialaus atsiskyrimo nuo Ispanijos proceso pradžią ir siekį per 18 mėnesių įkurti naują respubliką. Separatistai praėjusį mėnesį pirmąkart užsitikrino daugumą Katalonijos parlamente, kurio būstinė yra Barselonoje.

7,5 mln. gyventojų turintis turtingiausias Ispanijos regionas išiskiria savita kultūra ir kalba, kurią vartoja didelė dalis vietos gyventojų.

Rusija įspėja JAV

Viena (ELTA) – Po JAV pranešimo apie ketinimą į Siriją siųsti specialiąsias pajėgas, Rusija įspėjo apie „netiesioginio karo” grėsmę Artimuosiuose rytuose.

Pasak JAV pareigūnų, į Siriją ketinama siųsti apie 50 specialiųjų dalinių kariškių, kurie treniruos, patars ir padės opozicijos pajėgoms kovoje su IS kovotojais. Tai yra pirmasis kartas, kai JAV pajėgos pradės atvirai veikti Si-

rijoje.

Anot Rusijos užsienio reikalų ministro S. Lavrovo, JAV sprendimą priėmė vienašališkai, be jokio bendravimo su Sirijos valdžia. „Esu tikras, kad nei JAV, nei Rusija nenori pradėti netiesioginio karo. Todėl, darosi akivaizdu, kad bendradarbiavimas tarp dviejų kariuomenių tapo dar svarbesnis”, – pridūrė S. Lavrovas.

Laikina stabdomos sankcijos Baltarusijai

Briuselis (LRT) – Spalio 31 dieną Europos Sąjunga (ES) nusprendė laikinai sustabdyti kai kurias sankcijas Baltarusijai. Po ketverius metus trukusių draudimų Prezidentas Aleksandras Lukašenka vėl galės keliauti po ES. Apie dalies sankcijų sustabdymą paskelbė ir JAV.

ES keturiems mėnesiams sustab-

dė lėšų išaldymą bei kelionių draudimus 170 asmenų ir trims organizacijoms. JAV ir ES skelbia stabdančios daliai sankcijų Baltarusijai, reaguodamos į tai, kad Minskas paleido visus politinius kalinius. Tačiau jie nebuvo reabilituoti, o žmogaus teisių padėtis šalyje kritiška.

Rusijoje atidarytas Gulago muziejus

Maskva (Faktai.lt) – Maskvoje atidarytas muziejus, skirtas atminti milijonams žmonių, 1930–1950 m. susidūrusiais su gulagais. Muziejus atidarymo dieną buvo minima ir nacionalinė Josifo Stalino aukų atminimo diena. Naujasis muziejus yra didesnis už ankstesnįjį, įkurtą 2001 metais.

Naujasis Gulago muziejus Maskvoje. Reuters nuotr.

Valdant Vladimirui Putinui Rusijos pareigūnai dažnai sumenkina J. Stalino nusikaltimus, pabrėždami jo vaidmenį pergalėje prieš nacistinę Vokietiją. Naujajame penkių aukštų muziejuje įrengtos autentiškos kalėjimo kameros, iš Magadano, Anadyrio ir Vorkutos stovyklų atvežtos tikros stovyklų kameros durys.

Valdant J. Stalinui žuvo 20 mln. žmonių. Ketvirtajame dešimtmetyje

žmonės, kaltinami sąmokslu prieš sovietų valdžią rengimu, buvo masiškai žudomi. Muziejuje kabo Sovietų Sąjungos pareigūnų uždraustas didžiulis žemėlapis, vaizduojantis Rusijos darbo stovyklų tinklą. Lankytojai taip pat gali paskaityti apie kalinių patirtis ir kančias. Tačiau muziejuje nėra jokių duomenų apie disidentus, persekiotus po J. Stalino mirties.

JAV lietuvių pasiruošimas ir dalyvavimas Vytauto Didžiojo šventėse Amerikoje ir Lietuvoje 1930 metais

PROF. JUOZAS SKIRIUS

Prieš 85 metus Lietuvos vyriausybės ir prezidento A. Smetonos sprendimu 1930 metai buvo paskelbti Vytauto Didžiojo metais. 500 metų nuo jo mirties jubiliejų stengiasi kuo iškilmingiausiai paminėti visoje Lietuvoje. Tam reikalui buvo sudarytas *Vyriausiasis Vytauto Didžiojo komitetas*, kurio pirmininku paskirtas švietimo ministras Konstantinas Šakenis, o *Vytauto Didžiojo fondo*, kuris turėjo įamžinti valdovo asmenį ir atminimą, globėja tapo Sofija Smetonienė. „Vytautiniais“ metais Vytauto Didžiojo vardu buvo pavadintas ne tik Lietuvos universitetas, bet ir Aukštieji karininkų kursai; atidarytas naujas tiltas Panemunėje, atidengtas Vytauto Didžiojo paminklas Kaune (o taip pat ir kitose Lietuvos vietose), šventinamas Vytauto Didžiojo muziejaus kertinis akmuo. Centrinės iškilmės turėjo vykti ir įvyko tais metais rugsėjo 8 d. ir spalio 27 d. Kaune¹. Renginių tikslas – vienyti ir telkti visą lietuvių tautą Lietuvos valstybės stiprinimui. Tuo pačiu, reikia pažymėti, kad 1930 metai – lūžiniai metai Lietuvos valstybės santykiuose su lietuvių išeivija. Nuo tada, galima sakyti, ir prasidėjo dalinis atšilimas bei palaipsninis suartėjimas, kurį skatino Lietuvos vyriausybė ir jos atstovai Amerikoje. Tai jau įvyko daugiau kaip po trijų metų nuo perversmo Lietuvoje, kuris sukėlė didžiulį išeivijos nepsitenkinimą, ilgam užšaldė užsienio lietuvių nepasitikėjimą tautininkų valdžia. O tai testis amžinai negalėjo !

Lietuvos valdžios pastangos įtraukti JAV lietuvius į šventinius renginius Amerikoje

Vyriausiasis komitetas reiškė norą, kad ir užsienio lietuviai drauge su Lietuvos lietuviais tinkamai paminėtų numatytą šventę, kad ši tautinė šventė taptų viso pasaulio lietuvių švente. 1929 m. rugpjūčio 16 d. specialiu laišku Komitetas paprašė Lietuvos pasiuntinio Washingtone Broniaus K. Balučio nurodyti tinkamą asmenį, kuris galėtų būti Komiteto generaliniu įgaliotiniu Amerikoje ir organizuotų JAV lietuvius šiam paminėjimui. Laiške pažymėta, jog įgaliotinis turėtų turėti pasitikėjimą ir dešiniųjų, ir kairiųjų JAV lietuvių tarpe, ir sugebėtų dirbti plačiu mastu, prisilaikant Vytauto istorinių žodžių kryžiuočiams: „Žemaičiai ir aukštaičiai yra lietuviai – viena tauta“ bei Komiteto šūkiu: „Visi lietuviai, kur tik jie yra – viena tauta!“². Tai buvo labai rimtas prašymas, labai atsakingas ir be galo svarbus, telkiant išeivius. Todėl tokio įgaliotino B. K. Balutis nusprendė ieškoti pačių JAV lietuvių pagalba. Jis rugsėjo 16 d. parašė laiškus svarbiausių išeivijos katalikų, tautininkų ir socialistų laikraščių – *Darbininko*, *Draugo*, *Garso*, *Amerikos lietuvių*, *Dirvos*, *Tėvynės*, *Vienybės*, *Keleivio* ir *Naujienų* – redaktoriams, prašydamas jų nuomonės ir šį klausimą iškelti viešai. Pasiuntinys neabejojo, jog JAV lietuviai norės prisidėti prie Vytauto Didžiojo minėjimo iškilmių. Jis laiškuose pabrėžė, jog toks prisidėjimas būtų išpūdingesnis, jei JAV lietuviai tai atliktų organizuotai ir palaikydami ryšius su Komitetu Kaune³. Tai buvo pirmasis oficialus kreipimasis į JAV lietuvius, kurių organizacijos, laikraščių redakcijos pradėjo svarstyti galimybę dalyvauti 1930 m. šventėje.

Gana greitai išryškėjo, jog jubiliejiniais metais JAV lietuviai numatė veikti dviem kryptimis: sustiprinti išeivių lankymąsi Lietuvoje ir rengti paminėjimus Amerikoje. Jau 1929 m. spalio 3 d. *Lietuvių laivakorčių agentų draugijos* konferencija New Yorke nutarė 1930 metais sutartinai organizuoti tris dideles JAV lietuvių ekskursijas į Lietuvą, kuriose bus ir oficiali JAV lietuvių atstovybė reprezentuojanti išeiviją iškilmėse. Tiesa, pasiuntinys dar negalėjo pasakyti kokia forma ir ar visos srovės drauge vykdys paminėjimą, bet, kad bus „plačiai minimas lietuvių kolonijose“ B. K. Balučiu nekilo jokių abejonių⁴. Jis pokalbiuose ar laiškuose JAV lietuvių veikėjams, apeliuodamas į kunigaikštį Vytautą, kaip tautos vienytoją, nuolat diegė mintį, jog visos išeivių srovės turėtų pravesti bendrai renginius. Srovės turėtų, kaip įsivaizdavo diplomatas, su-

Paminklo Vytautui Didžiajam atidengimo iškilmės Veliuonoje. 1930 m.

A. Mickaus nuotr.

daryti savo komitetus, tartis, nutraukti tarpusavio užsipuldinėjimus, palaikyti ryšį su centriniu Komitetu Kaune ar su jo įgaliotiniu, parengti šventimo kolonijose programą, daug rašyti spaudoje apie Vytautą, jo nuopelnus ir patį paminėjimą kolonijose⁵.

Siek tiek reikalai susikomplicavo, kai Komitetas Kaune, ilgiau nelaukdamas, įgaliotinį susirado pats. JAV lietuvius turėjo atstovauti Albinas Trečiokas – laivų bilietų ir pinigų siuntimo agentūros savininkas, visuomenininkas iš Newark. Apie tai B. K. Balutis sužinojo iš spaudos ir liko truputi nepatenkintas, nes jis, anot jo, buvo pastatytas „kiek kėblioje padėtyje“ ir jo pastangos „išrodė lyg keistokai“ JAV lietuvių, ypač redaktorių akyse. Nepaisant to, pasiuntinys Komitetui pažadėjo ir toliau talkininkauti JAV lietuviams, rengiantis paminėti Vytauto Didžiojo jubiliejinės metines. Tik prašė jį informuoti apie Komiteto ruošiamus planus ir atsiųsti visą paruoštą renginiams Lietuvoje medžiagą⁶. 1929 m. lapkričio-gruodžio mėnesiais Lietuvos generalinis konsulas P. Žadeikis išeivijos spaudoje išplatino oficialų kvietimą JAV lietuviams ne tik minėti Vytautą Didįjį savo kolonijose, bet ir atvykti į rengiamas iškilmes Lietuvoje⁷.

JAV lietuvių organizacijų pasirengimas ir dalyvavimas renginiuose

Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos (ALRKF) XIX kongrese, vykusiame 1929 m. rugpjūčio 20–22 dienomis Cicero, katalikų vadovai priėmė rezoliuciją Vytauto Didžiojo 500 metų nuo mirties paminėjimo klausimu ir paragino visas lietuvių kolonijas pravesti renginius, pamaldas, skelbti *Lietuvių Dieną*. Gautas pajamas iš minėjimų skirti Lietuvos katalikų Vytauto gimnazijai Vilniuje⁸. Pradžioje JAV lietuviai katalikai planavo atskirai nuo kitų srovių rengti minėjimus, bet vėliau tokio separatizmo atsisakė ir beveik visur didžiausi renginiai buvo rengiami bendrai katalikų ir tautininkų organizacijų⁹. Be to, *ALRKF* 1930 m. rugpjūčio 19–20 dienomis vykusiame XX kongrese Newarke ne tik ragino tas lietuvių kolonijas, kuriose dar nebuvo Vytauto Didžiojo paminėjimų, tai pada-

ryti „labiau suinteresuojant platesnę Amerikos visuomenę“, bet ir, priešingai praeitam kongresui, nepriėmė jokių rezoliucijų, nukreiptų prieš Lietuvos valdžią¹⁰. Tuo lyg laikinai pristabdė savo kritiką tautininkų valdžios atžvilgiu.

JAV lietuvių spaudoje buvo keliama mintis surengti bendrą *Dainų šventę* Amerikoje. Bet į vieną vietą suvažiuoti iš visų lietuvių kolonijų chorams ir dalyviams atsieitų didelė piniginė kaina, tai būtų patogiau rengti tokias šventes žymesniuose rajonuose: New Yorke, Bostone, Wilkes Barre, Philadelphijoje, Pittsburghe, Clevelande, Detroite, Čikagoje ir kai kuriose nuošalesnėse kolonijose, kaip Amsterdamo, Rochesteryje, Grand Rapids ir panašiai. Vytauto jubiliejus būtų paminėtas ir paskaitomis, prakalbomis, pamaldomis bažnyčiose bei surengtomis demonstracijomis. Numatyta rinkti ir aukas. JAV lietuviai tikėjosi, kad Lietuvoje bus sudarytas iš patikimų veikėjų komitetas, kuriam JAV lietuviai ir siųs surinktas aukas¹¹.

Didžiausi renginiai JAV lietuvių kolonijose buvo numatyti spalio mėnesį. Išeivijos didžiausiose centruose iškilmės sutraukė tūkstantines minias ir atkreipė kitataučių ir JAV spaudos dėmesį. Spalio 26 d. Čikagoje JAV lietuvių katalikų ir tautininkų komitetas surengė demonstraciją ir minėjimą, kuriame dalyvavo apie 7 000 žmonių. Iškilmėse kalbas pasakė Illinojaus valstijos gubernatorius Louis Emerson, Lietuvos konsulas A. Kalvaitis, J. Bagdžiūnas ir kt. Dainas atliko virš 400 dainininkų, diriguojamų A. Pociaus. Programai *Ashland* auditorijoje vadovavo adv. F. Mast-Mastauskas. Iškilmių metu buvo išplatinta daugiau kaip 20 000 Vytauto medalių, užsakytų nulietai

Čikagos *Vytauto komiteto*. Gauti pinigai už juos padengė minėjimo išlaidas¹². Konsulas A. Kalvaitis, įvertindamas renginį, pažymėjo, kad prie iškilmių rengimo neprisidėjo JAV lietuvių kairioji srovė. Tiesa, kairiojo sparno laikraščiuose buvo patalpinti keli straipsniai, nušviečiantys Vytautą kaip despotą ir sa-

vimylės pilną valdovą. Tačiau nepaisant to, anot konsulo, Vytauto paminėjimas „pasisekė labai gerai“; iškilmės „sujudino ne vieną tautinę sielą, taip pat ne vieną jaunuolį čionais gimusi priverstė pavartyti Lietuvos istorijos lapus, kad suprastų Vytauto reikšmę Lietuvai ir tų laikų civilizacijai“¹³.

Tuo tarpu sandariečiai (kitaip vadinami *kairiaisiais tautininkais*) dar rugsėjo mėnesį planavo atskirai praveisti savo renginį. Bet konsulas A. Kalvaitis stipriai abejojo jų sėkme, nes sandariečiai nepasižymėjo savo šalininkų skaičiumi, o ir kitos lietuvių srovės į jų pastangas „labai šaltai atsineša“¹⁴. Toks visų lietuvių srovių Čikagoje nesusiderinimas stipriai atsiliepė ir į Lietuvos pasiuntinio B. K. Balučio nusiteikimą išeivijos atžvilgiu. Pavyzdžiui, nors Čikagos lietuvių *Vytauto komiteto* pirmininkas, dienraščio *Draugas* redaktorius L. Šimutis, motyvuodamas, kad komitetas atstovauja visas Čikagos ir apylinkių lietuvių kolonijas, ir labai kvietė pasiuntinį dalyvauti spalio 26 d. renginyje, bet B. K. Balutis atsisakė aiškindamas, kad jau jis yra tuo metu pažadėjęs būti Shenandoah, Pa.¹⁵ Tai buvo savotiškas pasiuntinio protestas. Mat jis, atvykęs į JAV atstovauti Lietuvą, laikėsi taktikos – dalyvauti tuose renginiuose, kuriuos dauguma srovių organizuodavo sutartinai ir be politikos, kur renginiams vadovavo lietuvybei atsidavę žmonės. Pirmiausia, tai jis darė, kad niekas jam negalėtų priekaištauti šališkumo. Antra, pasiuntinio taktika buvo racionali, tiesa, daugiau moralinė, prieš organizacijas, mažiau linkusias į tautinius kompromisus¹⁶. Tai iš tiesų buvo efektingas metodas, nes lietuvių bendruomenės per spaudą labai didžiosios, jeigu jas aplankydavo Lietuvos atstovas.

1929 m. spalio 10 d. vakare New Yorke buvo sušaukti New Yorko ir New Jersey lietuvių veikėjai aptarti Vytauto jubiliejaus paminėjimo surengimą. Susirinko apie 50 įvairių pažiūrų asmenų, jų tarpe nemažai kunigų. Susirinkimas iniciatorių planą vienbalsiai pripažino ir išrinko 15 atstovų į įkurtą *D. L. K. Vytauto jubiliejaus apvaikšiojimo laikinąją komisiją*, sudarytos jaunimo, spaudos, finansų, ekskursijų, skyriams organizuoti ir koordinuoti sekcijas-komisijas. Buvo sudaryta *Laikinoji vykdomoji komisija* iš ALRKF atstovo K. J. Krušinsko, SLA atstovo M. J. Viniko ir kompozitoriaus J. Žilevičiaus. Jie turėjo paruošti Visuotinį susirinkimą, numatytą sušaukti 1930 m. sausio 19 d., išjudinti tai šventei visus JAV lietuvius; susisiekti su D. L. K. Vytauto komitetu Kaune ir gauti iš jo Lietuvoje vykstančių renginių programą¹⁷. Visuotiniame susirinkime galutinai buvo suformuotas D. L. K. Vytauto Didžiojo 500 m. sukaktuvėms minėti New Yorko apylinkių komitetas. *Vykdomąją komisiją* sudarė: pirmininkas – K. J. Kušinskas (katalikas), vicepirmininkas – dr. B. Venčius (tautininkas), išdininkas – kunigas N. Pakalnis, izdo globėjas – dr. M. Vinikas (artimas santariečiams),

sekretorius – kompozitorius J. Žilevičius (artimas tautininkams); pildytos naujais nariais sekcijos-komisijos¹⁸. Buvo paruošta plati programa: Dainų šventė Vytauto garbei Carnegie Hall, bažnytinis koncertas St. Patrick katedroje, vieša gegužinė Brooklyno parke, surengta jubiliejinė ekskursija į Lietuvą. Komitetas paukojo Vilniaus reikalams 500 dolerių ir išleido kompozitoriaus J. Žilevičiaus parengtą Vytauto Didžiojo sukaktuvėms paminėti kantatą. Lietuvos generalinis konsulas P. Žadeikis New Yorke aukštai įvertino komiteto atliktą darbą, kuris, anot konsulo, turi ypatingą kultūrinę ir visuomeninę reikšmę, nes jis buvo padarytas bendromis lietuviškos visuomenės pastangomis¹⁹.

Bus daugiau

Juozas Skirius – Lietuvos edukologijos universiteto profesorius

Išnašos:

1. Merkelis A. *Antanas Smetona. Jo visuomeninė, kultūrinė ir politinė veikla*. New York, 1964, p. 388.
2. 1929 09 16 B. K. Balučio laiško nr. 1446/A.D.26–46 *Tėvynės* redaktoriui S. E. Vaitaičiui į Niujorką nuorašas. *LCVA*, f. 656, ap. 1, b. 111, l. 396.
3. *Ten pat*, l. 396–397.
4. 1929 09 16 B. K. Balučio laiško nr. 1551/A. D. 26–46 pulk. leit. V. Braziulevičiui Kaune nuorašas. *Ten pat*, l. 499.
5. 1929 11 29 B. K. Balučio laiško nr. 1688 ir *Pastabų* Lietuvių politinio izdo komiteto pirmininkui V. M. Čekanauskui į Hartfordą nuorašas. *Ten pat*, b. 68, l. 107.
6. *Ten pat*, b. 111, l. 498–499.
7. Žadeikis P. D.L.K. Vytauto 500 m. jubiliejaus reikalai. *Draugas*, 1929, lapkričio 15, nr. 271, p. 2; Tas pats. *Sandara*, 1929, gruodžio 15, nr. 46, p. 4 ir kt.
8. Federacijos kongreso rezoliucijos. *Draugas*, 1929, rugsėjo 6, nr. 211, p. 2.
9. 1930 08 01 B. K. Balučio laiško nr. 869 „Vytauto sukaktuvių apvaikšiojimui – aukos ir amerikiečiai“ Vytauto Didžiojo komiteto pirmininkui, ministrui K. Šakeniui Kaune nuorašas. *LCVA*, f. 656, ap. 1, b. 113, l. 126.
10. *Protokolas Vytauto Didžiojo metais 1430–1930 Amerikos lietuvių R.K. federacijos*. B.v., b.m., p. 27.
11. Laikas ruošti jubiliejų tinkamai paminėti (straipsnio iškarpą iš 1929 m. nr. 41 savaitraščio *Garsas*) *LMA BRS*, f. 178, b. 85, l. 9.
12. Ambrose A. *Chicagos lietuvių istorija 1869–1959*. Chicago, 1967, p. 455.
13. Lietuvos konsulato 1930 metų veiklos ataskaita. *LCVA*, f. 663, ap. 1, b. 2, l. 212–213.
14. 1930 09 19 A. Kalvaičio raštas nr. 2457 B. K. Balučii į Vašingtoną. *LCVA*, f. 656, ap. 1, b. 68, l. 160.
15. 1930 10 11 L. Šimučio laiškas B. K. Balučii į Vašingtoną. *Ten pat*, l. 170.
16. Skirius, J. *Lietuvių visuomenininkas ir diplomatas Bronius Kazys Balutis (1880–1967). Tėvynai paaukotas gyvenimas*. Vilnius, 2001, p. 313.
17. 1929 12 13 J. Žilevičiaus laiškas D. L. K. Vytauto komiteto pirmininkui Kaune. *LMA BRS*, f. 178, b. 85, l. 1.
18. D. L. K. Vytauto komitetas. *Vienybė*, 1930, vasario 1, nr. 11, p. 6.
19. 1931 11 18 P. Žadeikio raštas nr. Vytauto Didžiojo komiteto Niujorko apylinkėje pirmininkui K. J. Krušinskui Brūkline. *ALKA*, ALRKF archyvo fondas, dėžė nr. 7, b. 23 (Susirašinėjimas su Lietuva 1920–1931 m.), lapai nenumetuoti.

Danutė Moors, gyvenanti **Glendale, CA**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Antanas Vilutis, gyvenantis **Schererville, IN**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Padėka už išsaugotą lietuviško žodžio skambėjimą.

We're family with Bruno's Lithuanian Bakery

Chicago Carpet Center Inc.
A trusted company since 1967

Servicing All Flooring Needs
Commercial & Residential
From Little Company of Mary Hospital
to your neighbors down the street!
Huge Inventory
Hundreds of Colors & Styles
In stock rolls & roll ends
Reasonable Prices
with installation
Fully Licensed
& Insured

Ask for Linda – the owner
M-F 9 - 5 - Sat by appointment
1540 West 44th Street (East of Ashland)
Chicago, IL 60609 - Tel: 773-247-8888

Chicagocarpet1550@sbcglobal.net
www.chicagocarpetinc.com

Hunza Bread
Health Bread
Rye of all kinds
Bacon Buns

Visit us or call us to
find a store near you!

3341 S Lituanica Ave
Chicago, IL 60608
Bridgeport – 773-254-6376

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ

SKAUSMO GYDymo SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708–361–5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773–229–9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312–337–1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815–741–3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS

DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708–598–8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
25 E Washington, Ste 1121,
Chicago, IL Tel. 708–422–8260

ATLANTIC
Express Corp.

Siūlome automobilių gaimeimą į visas pasaulio šalis,
automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų,
asmens turto perkraustymą 1-708-599-9680

ŠIUO METU JAU SURINKINĖJAME
SIUNTAS KALĖDOMS!

SIUNTINIAI Į VISAS
EUROPOS SĄJUNGOS
ŠALIS

+ UKRAINA, BALTARUSIJA,
MOLDOVA, RUSIJA.

PAGREITINTI
ORO IR LAIVO
SIUNTIMO TERMINAI

KIEKVIENA DEŽĖ
NEMOKAMAI
APDRAUSTA
\$100

SEKITE SAVO SIUNTAS:
www.AtlanticExpressCorp.com/tracking

Siuntinių Priėmimo Vietos

RGA 6551 South Cass Ave., Westmont, IL 60059 Tel: 630-964-7882
Lithuanian Plaza 9521 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-596-0666
Kunigaikščių Užsaga 6312 S. Harlem Ave., Summit, IL 60501 Tel: 708-554-5622
Always With Flowers 1138 S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0039
Eurus Deli 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-66-4200
Wonders of Nature 734 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000
Excel Insurance 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700

Biomed 350 Townline Rd. Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6676
Grantex 704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126 Tel: 630-688-0338
Biomed 2 4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706 Tel: 773-656-2400
Gates Caves 5500 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634 Tel: 773-263-7701
Real Exteriors 3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176 Tel: 847-671-1153
Atlantic Express Chicago 2715 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919
Harvest Fresh (Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004 Tel: 224-623-0331

Asmeninių siuntų tel.:
708-907-3000

Siuntinių paėmimas iš namų.:
630-774-2136

Centrinio ofiso adresas.:
8801 S. 78TH AVE,
BRIDGEVIEW, IL 60455

Prezidentas ir E. Mildažytė.

Rudeninės spalvos Kauno botanikos sode.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

Lietuvą puoš Prezidento Valdo Adamkaus ir jo žmonos Almos dovanotos tulpės

Atkelta iš 1 psl.

Tulpių svogūnėlių dovanojimo iškilmes botanikos sodo istorinėje ledainėje pradėjęs VDU Kauno botanikos sodo direktorius dr. Nerijus Jurkonis pabrėžė, kad yra didelė garbė priimti tokią dovaną, kuri labai praturtins botanikos sodo kolekcijas, jomis galės grožėtis ir sodo lankytojai, ir profesionalūs gėlininkai. Kauno botanikos sodo tulpynes šiuo metu auga apie 420 veislių tulpių.

„Labai vertinga yra kolekcijoje turėti ir tarptautinį registrą įtrauktas tulpes, pavadintas lietuviškais vardais“, – sakė jis, o dėkodamas už dovaną svečiams – Prezidentui su žmona ir Nyderlandų Karalystės ambasadoriui Lietuvoje Gijsbert Hendrik Christiaan van der Lingen dovanojo krepšelius VDU Kauno botanikos sode užaugintų spanguolių ir vyšnių.

„Naujų veislių sukūrimas, ypač gėlių, yra labai simbolinis veiksmas už tai, ką žmogus ne taip padaro gamtai. Gamta mus keičia ir gal ne visada žmogaus bendravimas su gamta buvo teisingas, tačiau džiugu matyti ir tokius rezultatus, kai žmogus gamtai gražina skolą. Linkiu, kad šių veislių tulpės, sukurtos džiuginti lankytojų akis, gausiai žydėtų ir skleistų grožį, pagražintų visų mūsų aplinką“, – sakė VDU Kauno botanikos sodo rektorius profesorius Juozas Augutis.

Prezidentas V. Adamkus, sveikindamas iškilmių dalyvius, sakė, kad vargu ar panašus renginys kada nors buvo surengtas Lietuvoje. „Man atrodo, kad tulpė yra lyg Olandijos nacionalinis ženklas, bet ir pas mus Lietuvoje ji yra svarbi – mūsų tautosakoje, mūsų drobėse, mūsų dirbiniuose tai labai ryškiai atsispindi. Be to, tulpė mūsų gyvenime, ypač dabar, kai daug pilkų dienų pasitaiko, yra tokia gėlė, kuri tarsi šviečia, ji labai pakelia mūsų visų nuotaiką“, – kalbėjo V. Adamkus.

Vėliau paklaustas, kokias gėles ir kokiomis progomis dovanoja žmonai Almai, Prezidentas sakė, kad gėlių būna įvairių, o jas visada dovanoja per A. Adamkienės gimtadienį ir minint vestuvių metines, kurios yra rugsėjo 1 dieną.

„Alma labai myli gėles, ir taip visada buvo. Dažnai kai grįžtu iš kur nors, tai pastebiu, kad mūsų namuose kambaryje ant stalo atsiradusi nauja puokštė ar net kelios, ir mane tai labai nudžiugina“, – sakė V. Adamkus.

Abi naujas tulpių veisles išvedė žinomas Nyderlandų gėlininkas Joost Ligthart. *Gintarinės Lietuvos* vardu pakrikštyta tulpių veislė buvo sukurta įprasminant Baltijos kelio 25-metį bei Lietuvos pirmininkavimą Europos Sąjungos Tarybai. Ši specialiai Lietuvai sukurta tulpė iš pradžių buvo bevardė, o Prezidentas V. Adamkus vadovavo komisijai, kuri konkurso būdu išrinko tulpei vardą. „Man labai svarbu, kad tą vardą rinko jaunimas, ir tai ypatingas atvejis, kai nuo jaunų dienų mes įtraukiame jaunimą į gamtos grožį, meilės grožį. Linkiu, kad ta nuotaika ir tradicijos, kurios jau išsivysčiusios tikrai gyventų ir toliau“, – pabrėžė V. Adamkus.

„Būtinai čia sugrįšiu pavasarį, kai mūsų dovanotos tulpės sužydės. Kaune lankausi beveik kas mėnesį, turime čia daug įvairių planų, projek-

tų, metų pabaigoje surengsime didelį ekonomikos forumą, be to, planuojame pastatyti paminklą mūsų tautos piliečiui, dirbusiam Kaune Nyderlandų garbės konsulu Jan Zwartendijk, kuris kartu su japonų konsulu Sugihara Holokausto metais gelbėjo žydus, išduodami vizas“, – sakė ambasadorius.

Šias iškilmes sumanusi ir tulpių krikštamote pavadinta žinoma televizijos žurnalistė Edita Mildažytė pirmiausia pasidžiaugė, kad Lietuva turėjo tokį Prezidentą koks buvo V. Adamkus. „Lietuvai turėti valdžioje šią porą buvo tikra laimė. Tai buvo ir liko etiketo, tarpusavio santykių, visuomeninės laikysenos etalonas. Įsivaizduokime, kaip būtų atrodžiusi mūsų Prezidentūra, jei nebūtų buvę Valdo Adamkaus ir ponios Almos.

Man ši tulpių idėja labai patiko, gaila, kad neturime, sakysime, Antano Smetonos ar jo žmonos Sofijos vardu pavadintų tulpių arba kitokių gėlių. Tai toks simbolinis veiksmas – mes šiandien į šaltą žemę įkišame neišvaizdžius svogūnėlius, o pavasarį jie dovanos šitokią grožį. Dabar nematome spalvos, rezultato – jis atsiskleis gerokai vėliau“, – sakė ji.

1923 metais Aukštosios Fredos dvaro teritorijoje įkurtas Kauno botanikos sodas garsėja profesorės Birutės Galdikas ažuoliukų giraitė, didžiausia Lietuvoje oranžerija, didžiausiomis augalų kolekcijomis, didžiausiu rožynu, šis sodas turi ir unikalią vandens telkinių sistemą. Jame auga ir prieš kelerius metus padovanotos Lenkijos prezidento Lech Waleša vardu pavadintos tulpės, žydi Lenkijos instituto Vilniuje dovanotos lenkų botanikų išvestos kompozitoriaus Frederic Chopin vardu pavadintos rožės.

Po sveikinimo kalbų, kurias paįvairino smuiko muzika, svečiai į specialiai paruoštus vazonus pasodino po keletą abiejų veislių tulpių svogūnėlių. Iš karto po to Prezidentas V. Adamkus su žmona išskubėjo į kitą renginį – tą popietę Kauno „Aušros”

gimnazija, kurioje mokėsi V. Adamkus, šventė savo įkūrimo 100-ąsias metines.

„Tai buvo puiki mokslo įstaiga, išugdžiusi Lietuvai labai daug šviesių asmenybių, ir savo mokslo metus iki šiol prisimenu pačiomis šviesiausiomis spalvomis. Mūsų laida išsibarstė po pasaulį, dabar jau ant rankos pirštų galima suskaičiuoti, kiek klasių draugų sulaukė šios dienos – vis dėlto praėjo 76 metai nuo tos dienos, kai peržengiau ‘Aušros’ gimnazijos slenkstį“, – sakė praeitį prisiminęs Prezidentas.

Kauno „Aušros” gimnazija – pirmoji lietuviška gimnazija Kaune, įkurta 1915 metų lapkritį. Idėja, jog Kaune būtinai reikia lietuvių kalba veikiančios mokyklos, brandino ne vienas to meto inteligentas, o „Nukentėjusiems nuo karo šelpti” draugijos Kauno skyriaus vicepirmininkas Saliamonas Banaitis 1915 metų rugsėjo mėnesį gavo vokiečių valdžios leidimą steigti aukštesniąją lietuvišką mokyklą. Profesorius Pranas Dovydaitis, po trejų metų tapęs Nepriklausomybės Akto signataru, buvo pirmosios gimnazijos direktorius. 1923 metais švenčiant pirmojo lietuviško laikraščio „Aušra” 40 metų jubiliejų, gimnazija buvo pavadinta „Aušros” vardu, jai vadovauti ėmė kitas Nepriklausomybės Akto signataras profesorius Mykolas Biržiška. Per tuos 100 metų net aštuonis kartus keitėsi gimnazijos pavadinimas.

Šioje gimnazijoje mokėsi ne tik V. Adamkus, bet ir kiti žinomi Lietuvos politikai Vytautas Landsbergis, Aloyzas Sakalas, Kazys Bobelis, menininkai Konradas Kaveckas, Eduardas Kaniava, Rimas Geniušas, Gytis Padegimas, Vytautas Žalakevičius, Jonas Aistis, daugelis kitų garsių mokslininkų, visuomenės veikėjų, pedagogų. Šiuo metu „Aušros” gimnazijoje mokosi 676 gimnazistai, o po trejų metų laukia dar vienas jubiliejus – 100-oji gimnazistų laida.

Padėka už dovanas – botanikos sode užaugintos spanguolės.

Prisimenant Vytautą Pliodžinską

Vytautas Pliodžinskas

INGRIDA BUBLIENĖ

Dienos plasnoja tarytum paukščiai į šiltus kraštus ir verčia vis naują gyvenimo lapą, tačiau miela sustoti ir pamastyti apie Clevelando telkinį ir žmones, kurie šios kolonijos lietuviškame gyvenime paliko neišdildomų prisiminimų.

Štai Vytautas Pliodžinskas, kuris gimė 1923 m. kovo 14 d. Beržytės kaime, netoli Šventupės, Krekenavos valsčiuje, Panevėžio apskrityje, ir mirė Clevelande 2013 m. spalio 26 d.

Jo tėveliai buvo Mykolas Pliodžinskas ir Veronika Svirskaitė. Turėjo dvi seseris, Genovaitę ir Sofiją. Augo ir mokėsi Glitenose ir Krekenavoje. Lietuvoje buvo įgijęs meninės fotografijos specialybę.

Sovietams okupavus Lietuvą drauge su kitais moksleiviais Vytautas Panevėžyje spausdino slaptą laikraštį. Buvo išduotas ir kurį laiką slapstėsi. Vokiečiams užėmus Lietuvą buvo paimtas į darbo batalioną. Po karo atsidūrė Britų okupacinėje zonoje, Spakenberge. Čia baigė gimnaziją ir pradėjo lankyti Pabaltijo universitetą. Susipažino su lietuvaite Zelma Trautrimaite ir 1949 m. gegužės 5 d. Liubeke sukūrė šeimą. Apsigyveno Wendorf, netoli Hamburgo, ir ten susilaukė savo pirmagimio – sūnelio Algimanto. 1950 metais išvyko į JAV ir apsigyveno pas tetą Manchester miestelyje, New Hampshire. Čia šeima praturtėjo duk-

rele Regina. 1953 metais persikėlė į Clevelandą, kur dirbo „Ford Motor“ bendrovėje ir vėliau – „Babcock&Wilcox“. Pradžioje dirbo braižytoju. Vėliau įsidarbino konstruktoriumi. Šeima vėl padidėjo, gimus antram sūnui Romui.

Pliodžinskių šeimoje lietuviškoje dvasioje augo visi trys jo vaikai. Jie lankė lituanistines mokyklas, šoko tautinių šokių grupėje „Grandinėle“, buvo skautai ir ateitininkai bei dalyvavo jaunimo stovyklose. Šiandien jie yra sukūrę savo šeimas. Algimantas su šeima gyvena Hustone, Regina – Čikagoje, Romas – Clevelande. Tėvelių meilė ir lietuviškos tradicijos viešpatuoja visų šeimose.

Velionis mūsų telkinyje pasižymėjo kaip fotografas, kuris įamžino tūkstančius veidų, renginių, sukaktuvių, vestuvių ir t. t. Buvo registruotas foto žurnalistas. Savo namuose turėjo įsirengęs foto laboratoriją. Todėl nuotraukos išsvysdavo pasaulį beveik kitą dieną. Jo nuotraukos puošė mūsų – lietuviškų laikraščių puslapius: „Draugo“, „Dirvos“, „Tėviškės žiburių“, „Darbininko“. Velionis dirbo tyliai ir ramiai, nors visur dalyvavo tiek mūsų bendruomenės, tiek mūsų lietuviškos parapijos gyvenime.

Nors metai bėga ir blaško mus, kaip tuos rudens lapus, tačiau yra gera sustoti ir prisiminti tuos, kurie iškeliavo, bet šioje žemėje paliko savo antspaudą.

Ilsėkis Viešpaties globoj.

Č. Senkevičiaus vedamųjų rinkinys „DVYLIKA METŲ“

Gerą vedamąjį parašyti yra nelengva. Turiningus, apmąstytus, gražia kalba parašytus vedamuosius sukurti gali tik retas talentas. Toks talentas yra Česlovas Senkevičius, per ketvirtį amžiaus „Tėviškės žiburiams“ parašęs daugiau kaip 1 200 vedamųjų.

Pirmoji Č. Senkevičiaus vedamųjų rinktinė „Penki taškai...“ pasirodė 2004 metais. Geriausi pastarųjų dvylikos metų vedamieji sugulė į knygą „Dvylika metų“ – kiekvieniems metams autorius atrinko po šešis straipsnius. Knygą išleido Pasvalio Mariaus Katiliškio biblioteka ir leidykla „Naujasis lankas“. Pasvalys – Česlovo Senkevičiaus gimtinė. Autorius nebijo kandaus žodžio, bet juk tokie ir turėtų būti vedamieji – taiklūs ir kartais kandūs.

Rinktinę „Dvylika metų“ galite įsigyti „Draugo“ knygynėlyje. Kaina – 20 dol. (Illinois valstijos pridėtinės vertės mokestis – 9,25 proc., persiuntimas paštu – 5 dol.) Teiraukitės tel. 773-585-9500.

Kultūros didžiam geradariui, nuostabiam žmogui, nuoširdžiam Lietuvių Bendruomenės darbų rėmėjui

A † A JAMES LIAUTAUD

per anksti iškeliavus pas Viešpatį, reiškiu gilia užuojautą žmonai GRAŽINAI, visai jos šeimai bei artimiesiems.

Telydi visus pasilikusius Danguos paguoda ir dvasios stiprybė šią sunkią netekties valandą.

Marija Remienė

www.draugas.org/mirties.html

Suterštas sidabras

Kokia palaima, jei tavo namų slenkstį peržengia žilagalvis! Kokia palaima, jei gali šalia jo gyventi, gaivintis jo ramybe, santūrumu, išmintimi! Žilagalvystė – didžioji Lemties dovana.

Tačiau Šventieji puslapiai, apie šią dovaną kalbėdami, neretai labai atsargūs ir daro tokią išlygą: „Nes pagarbos verta senatvė ne ta, kuri ilga, ir ji nematuojama metų skaičiumi, bet žmogaus išmonė yra jam žili plaukai; ir nesuteptas gyvenimas – tai jo senatvės amžius“. (Išm. 4, 8–9)

Taigi žmogui nėra nustatyta ribos, už kurios jau galėtų nesirūpinti, suteps savo gyvenimą ar ne, dėl nieko nesivaržyti, nieko nesiekti. Nevalia ir mums, žilagalviams, dejuoti dėl senatvės ir kartoti tas nuvalkiotas frazes: „Aš jau pensininkas!“, „Man sklerozė!“, „Man jau viskas galima!..“

Ne! Iki paskutinio atodūσιο galioja perspėjimas, perskaitytas pirmojoje krikšto maldoje: „...o tapęs bažnyčios nariu, kasdien tobulėtų“. Be abejo, tampame sunkenybe, kai netenkame fizinių jėgų, bet dar didesne našta virstame, kai liaujamės tobulėti.

Ir štai toks sunkus atodūsis. Žila, sidabro palytėta galva šalia pikto plakato... Pikto riksmo perkreiptas žilagalvio veidas, grėsmingai prie tavęs priartėjęs televizoriaus ekrane... Senatvės strazdanų nusėtos rankos, dar turinčios jėgų išlaikyti ne tik popierinius plakatus, bet ir kartonines, fanerines baisesiausiai sukarikatūrintas „galvas“... O žodžiai, žodžiai!... Nenoriu tikėti, kad tie plakatų nešėjai jau tapę „etatiniais“. Mat tokie negeri gandai sklando, ir kai kas gali jais patikėti...

Beje, mums sunkiai sekasi švietimo reforma. Nekantriai žvilgčiojame į mokytojus, bet dažnai užmirštame auklėjimo būdą, kurio vienintelio nepajėgė paneigti žilųjų amžių tėkmė, – auklėjimą, pavyzdžiu. Čia gal tiktų pasakyti – visuotiniu pavyzdžiu. Jei pykčiu, agresyvumu, neapykanta, nekantrybe spinduliuoja žilagalviai, tai ar jie neskatina jaunųjų dar padidinti apsisukimus?

Niekas netvirtina, kad gyventi lengva. Nieks nesako, kad nereikia ieškoti išeities iš skurdo. Turėkime ir atkaklumo, ir kantrybės. Štai kompiuteriai jau surado litų karstui¹, ryt ar poryt gal suras ir sviestui...

O kol kas neskubėkime skirtis su Siracido knygos išmintimi: „Mano siela nenkenčia trijų rūšių žmonių, kurių gyvenimas labai mane apsunkina: puikaus beturčio, melagio turtuolio, paiko ir neprotingo senio“. (Sir 25, 3–4)

Suterštas sidabras – didelė tragedija.

1993 lapkričio 27
Iš kn. „Tėvo Stanislovo pamokslai“ Vilnius, 1994 m

1. Vyriausybės 1993 metų lapkričio 12 d. nutarimas Nr. 834 „Dėl valstybės paramos didinimo invalidams ir pensininkams“. Jame, be kita ko, pasakyta: „nedirbančių pensinio amžiaus sulaukusių asmenų (...) mirties atveju nuo 1993 metų gruodžio 1 dienos mokama dvigubo dydžio specialioji pašalpa karstui pirkti“.

Remkime Draugo fondą www.draugofondas.org

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo“ laikraštį. Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

DRAUGO FONDAS

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel: 773-585-9500

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Baltimorės Lietuvių namai lapkričio 7 d.** 7 val. v. rengia 3-įjį lėšų telkimo pokylį – Halloweeno kaukių balių. Gėrimai, užkandžiai, muzika, tyliosios varžytinės. Lietuvių namų adresas: 851-853 Hollins St., Baltimore, MD 21201. Pasiteirauti tel. 410-685-5787.

■ **Lapkričio 8 d., sekmadienį, 2 val. p. p.** šiaurinėje Čikagos dalyje bus atnašaujamos lietuviškos pamaldos Vėlinių intencija Pagerbsime savo artimųjų atminimą susikauptimu ir nuoširdžia malda, uždegstume žvakelę. Kviečiame kuo gausiau dalyvauti. Po Mišių pabendrausime prie kavutės ir savo atsineštų sumuštinukų bei pyragėlių. Dėkojame visiems už šv. Mišių lankymą ir prisidėjimą jas or-

ganizuojant. Lietuviškos pamaldos šiauriečiams vyksta kiekvieną antrą mėnesio sekmadienį, 2 val. p. p. Santa Maria del Popolo parapijos koplyčioje, 116 N. Lake St., Mundelein, IL.60060. Kitos šv. Mišios gruodžio 13 d. Maloniai kviečiame gausiai dalyvauti lietuviškose pamaldose. Pasiteirauti tel. 224-717-1463.

■ **San Diego Lietuvių Bendruomenė kviečia į Rudens balių 2015 lapkričio 21 d., šeštadienį, nuo 6 val. v. (vakarienė - 7 val. v.).** Garbės svečias – LR generalinis konsulas Los Angeles Darius Gaidys. Vakara ves ir šokiams gros Kolorado Romas. Pasiteirauti ir užsisakyti vietas: ausra@vabalas.com.

Š. m. spalio 23 d. mirė žymus verslininkas, profesorius **James Liautaud**. Jam buvo 79 metai. Amerikos kariuomenės veteranas James Liautaud baigė mechaninės inžinerijos mokslus University of Illinois. Jis įkūrė daugelį bendrovių, sukūrė metodiką verslo vadovavimui, profesoriavo University of Illinois Čikagoje. Jo pradėta šeimos verslo taryba (Chicago Family Business Council) veikia DePaul universitete. James Liautaud – 65 patentuotų išradimų autorius. Jo žmona, Gražina Gudaitytė-Liautaud, yra žinoma visuomenės veikėja, „Lietuvos vaikų vilties“ pirmininkė. Jų sūnus, Jimmy John Liautaud, įkūrė populiarų sumuštinų pardavimo tinklą „Jimmy John’s Gourmet Sandwiches“. Sūnaus bendrovei pradžią davė tėvo finansinė parama. Nuliūdę liko a. a. James Liautaud žmona Gražina, sūnūs Jimmy John, Greg ir Robert, duktė Lara ir 15 vaikaičių.

„Draugo“ info

**Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New Yorke
lapkričio 9 d., pirmadienį, 7 val. v.
kviečia į liaudies dainų parafrazių koncertą
„LIETUVIŠKOS MUZIKOS KARPINIAI“.**

PROGRAMOJE:

Jono Jurkūno „Joj bernelis ing vainelį“, Zitos Bružaitės „Rauda“, Broniaus Kutavičiaus „Mamužyte senolyte“, Vidmanto Bartulio „Lorum bėrum čiukum bee“, Algirdo Klovos „Dūdamuzika (Aukšti kalneliai)“, Giedriaus Kuprevičiaus „Ožys ant tilto stovėjo“.

ATLIKĖJAI:

Rita Mačiliūnaitė (vokalas), Marius Salynas (elektronika), Čiurlionio kvartetas: Jonas Tankevičius (I smuikas), Darius Dikšaitis (II smuikas), Gediminas Dačinskas (altas), Saulius Lipčius (violončelė).

Registruotis prašome kons.niujorkas@urm.lt

Muziką myliu

Po ilgesnės pertraukos „Draugo“ redakcijoje spalio 30 d. surengtą vakaronę „Prisiminkime mūsų muzikos veteranus – čikagiečius“ viešnia iš Lietuvos, Klaipėdos universiteto dėstytoja prof. dr. Danutė Petrauskaitė pavadino „istorine“. Kartu susirinko ne du, ne trys ir ne penki muzikos profesionalai bei kelios dešimtys muzikos mėgėjų – pabūti kartu, prisiminti muzikinius išgyvenimus, pakalbėti apie muziką. Jono Kuprio nuotraukoje (iš k.): Čikagos Lyric Opera dainavęs lyrinis bosas-baritonas Arnoldas Voketaitis su naująja D. Petrauskaitės knyga „Lietuvių muzikinė kultūra Jungtinėse Amerikos Valstijose 1870–1990“, muzikologė D. Petrauskaitė ir specialiai iš Beverly Shores, Indianos atvykęs maestro Jonas Vaznelis.

Jaunimo centro metiniai pietūs įvyks gruodžio 6 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Šventas Mišias Jaunimo centro koplyčioje 2 val. p. p. atnašaus t. Algis Baniulis, SJ. Po Mišių – kokteiliai, programa ir pietūs. Meninę programą atliks solistė Agnė Giedraitytė. Maistą ruošia „Smilgos“ restoranas. **Kaina – 45 dol.** Stalus ir vietas užsisakyti pas **Zitą Baltramoniene** tel. 773-743-3196 arba **Mildą Šatienę** 709-447-4501. Kviečiame visus atvykti ir tuo pačiu paremti Jaunimo centrą.

Dalia R. Šaulys, gyvenanti **Chicago, IL**, atsiuntė „Draugui“ 50 dol. Esame Jums dėkingi už paramą.

Česlovas Žilionis, gyvenantis **Palos Heights, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame, kad remiate lietuvišką spausdintą žodį.

Zita Baltramonas, gyvenanti **Chicago, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsisuntė 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už suteiktą finansinę paramą.

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti **„DRAUGĄ“** internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: **administracija@draugas.org** ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Skaitykite „Draugą“ greičiau!

PO ANGELO SPARNU

Friday, November 13, 7 pm
Lithuanian Jesuit Youth Center
Jaunimo Centras
5620 S. Claremont Ave.
Chicago, IL 60636

Sunday, November 15, 1 pm
Chicago Nativity Blessed Virgin Mary Parish
Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčia
6812 S. Washburn Ave.
Chicago, IL 60629

Čiurlionio styginis kvartetas:
Remigijus Rancys - pučiamieji / woodwind instruments
Rita Mačiliūnaitė-Dočkuvienė - vokalas / voice
Nuotraukoje apačioje iš kairės:
Jonas Tankevičius (I smuikas / I violin)
Darius Dikšaitis (II smuikas / II violin)
Gediminas Dačinskas (altas / viola)
Saulius Lipčius (violončelė / chelo)

Bilietus galima įsigyti kavinėse "Old Vilnius", "Smilga", "Lithuanian Plaza", "Rosa", "Kunigaikščių užkeig", "Marconi" ir Čikagos lietuviškos mokyklų raštinėse arba skambinant 773-578-0182.
Bilietai kainuoja \$25, studentams - \$20, moksleiviams - \$15.
Sėkmadienį koncerto metu parapijos sporto salėje bus prižiūrimi vaikučiai: (nuo 3 metų amžiaus ir vyresni). Vykis piešimo konkursas ir žaidimai.
Būtina iš anksto užsiregistruoti tel. 773-578-0182. Kaina \$5.

Organizatoriai:
The Rotary Club of Chicago and Lithuanians